

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) Nr. 514/2014**2014 m. balandžio 16 d.****kuriuo nustatomos Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo ir policijos bendradarbiavimo, nusikalstamumo prevencijos, kovos su juo ir krizių valdymo finansinės paramos priemonės bendrosios nuostatos**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 78 straipsnio 2 dalį, 79 straipsnio 2 dalį, 79 straipsnio 4 dalį, 82 straipsnio 1 dalį, 84 straipsnį ir 87 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) Sąjungos vidaus reikalų politika siekiama sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę – vidaus sienų neturinčią erdvę, į kurią žmonės gali nevaržomai patekti, kurioje gali nevaržomai judėti, gyventi ir dirbti, būdami tikri dėl savo teisių ir saugumo užtikrinimo, atsižvelgiant į bendrus uždavinius, kaip antai, formuoti Sąjungos visapusišką imigracijos politiką, siekiant didinti Sąjungos konkurencingumą ir socialinę sanglaudą, sukurti bendrą Europos prieglobsčio sistemą, užkirsti kelią sunkiam ir organizuotam nusikalstamumui ir kovoti su nelegalia imigracija, prekyba žmonėmis, elektroniniais nusikaltimais bei terorizmu;
- (2) reikia laikytis integruoto požiūrio sprendžiant problemas, atsirandančias dėl migracijos masto ir prieglobsčio prašymų skaičiaus, ir sprendžiant su Sąjungos išorės sienų valdymu susijusius klausimus, užtikrinant visapuse pagarbą tarptautinės ir žmogaus teisių teisės normoms, įskaitant trečiosiose šalyse vykdomų veiksmų atveju, parodant visų valstybių narių solidarumą ir suvokiant būtinybę vykdyti nacionalines pareigas kartu užtikrinant aiškų užduočių nustatymą;
- (3) Sąjungos teikiamas finansavimas laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės plėtojimui remti turėtų suteikti pridėtinės vertės Sąjungai ir būti akivaizdus solidarumo ir atsakomybės pasidalijimo, kurie būtini siekiant spręsti bendrus iššūkius, ženklas;
- (4) bendra sistema turėtų būti užtikrintas reikalingas darnumas, supaprastinimas ir vienodas šio finansavimo įgyvendinimas atitinkamos politikos srityse;
- (5) lėšų panaudojimas toje srityje turėtų būti koordinuojamas siekiant užtikrinti papildomumą, veiksmingumą ir matomumą, taip pat biudžetinę sąveiką;

⁽¹⁾ OL C 299, 2012 10 4, p. 108.

⁽²⁾ OL C 277, 2012 9 13, p. 23.

⁽³⁾ 2014 m. kovo 13 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2014 m. balandžio 14 d. Tarybos sprendimas.

- (6) bendroje sistemoje turėtų būti nustatyti paramos principai ir nurodyta valstybių narių bei Komisijos atsakomybė užtikrinant tų principų taikymą, įskaitant pažeidimų bei sukčiavimo prevenciją ir nustatymą;
- (7) toks Sąjungos finansavimas būtų veiksmingesnis ir kryptingesnis, jeigu tinkamų finansuoti veikslių bendras finansavimas būtų pagrįstas strateginiu daugiamečiu programavimu, kurį kiekviena valstybė narė parengtų palaikydama dialogą su Komisija;
- (8) specialiųjų reglamentų, kaip apibrėžta šiame reglamente (toliau – specialieji reglamentai), lėšomis remiamų priemonių trečiojoje šalyje ir su trečiosiomis šalimis susijusių priemonių reikėtų imtis užtikrinant sąveiką ir suderinamumą su kitais už Sąjungos ribų vykdomais veiksmais, kurie remiami pagal Sąjungos išorės pagalbos tiek geografines, tiek temines priemones. Įgyvendinant tokius veiksmus visų pirma turėtų būti siekiama visapusiško suderinamumo su Sąjungos išorės veikslių ir užsienio politikos, susijusios su konkrečia šalimi ar regionu, principais ir bendraisiais tikslais. Tomis priemonėmis neturėtų būti siekiama remti veiksmus, kurie tiesiogiai orientuoti į vystymąsi, ir jie atitinkamais atvejais turėtų papildyti pagal išorės pagalbos priemones teikiamą finansinę paramą. Turėtų būti laikomasi politikos suderinamumo vystymosi labui principo, kaip išdėstyta Europos konsensuso dėl vystymosi 35 punkte. Taip pat svarbu užtikrinti, kad pagalba ekstremaliosios situacijos atveju būtų suderinta su Sąjungos humanitarine politika ir prireikus ją papildytų ir kad teikiant tokią pagalbą būtų laikomasi Europos konsensuse dėl humanitarinės pagalbos įtvirtintų humanitarinių principų;
- (9) išorės veiksmai turėtų būti nuoseklūs ir suderinti, kaip nustatyta Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 18 straipsnio 4 dalyje;
- (10) prieš rengdamos daugiametes programas tokio Sąjungos finansavimo tikslams pasiekti, valstybės narės ir Komisija turėtų palaikyti politinį dialogą, per kurį turėtų būti parengta nuosekli kiekvienos valstybės narės strategija. Užbaigus politinį dialogą, kiekviena valstybė narė turėtų Komisijai pateikti nacionalinę programą, kurioje būtų aprašyta, kaip ji siekia atitinkamo specialiojo reglamento tikslų 2014–2020 m. laikotarpiu. Komisija turėtų išnagrinėti, ar ši nacionalinė programa atitinka tuos tikslus ir politinio dialogo rezultatus. Be to, Komisija turėtų išnagrinėti, ar paskirstant Sąjungos finansavimą įvairiems tikslams yra laikomasi minimalios procentinės normos, nustatytos kiekvienam tikslui atitinkamame specialiajame reglamente. Valstybės narės turėtų turėti galimybę nukrypti nuo šios minimalios procentinės normos – tokiu atveju jos savo nacionalinėje programoje turėtų nurodyti tokios neatitikties priežastis. Jei tokių atitinkamos valstybės narės nurodytų priežasčių nebūtų galima laikyti tinkamomis, Komisija galėtų nacionalinės programos nepatvirtinti. Komisija turėtų reguliariai informuoti Europos Parlamentą apie politinių dialogų rezultatus, visą programavimo procesą, įskaitant nacionalinių programų, apimančių minimalios procentinės normos, nustatytos kiekvienam tikslui atitinkamuose specialiuosiuose reglamentuose, kaip apibrėžta šiame reglamente, laikymąsi, rengimą ir apie tai, kaip nacionalinės programos įgyvendinamos;
- (11) turėtų būti atliekama strategijos laikotarpio vidurio peržiūra, kad būtų užtikrintas tinkamas finansavimas 2018–2020 m. laikotarpiu;
- (12) valstybės narės turėtų, laikydamosi proporcingumo principo ir atsižvelgdamos į poreikį mažinti administracinę našta, užmegzti partnerystės ryšius su atitinkamomis valdžios institucijomis ir įstaigomis, siekiant parengti ir įgyvendinti savo nacionalines programas visu daugiamečiu laikotarpiu. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad įvairiais programavimo ciklo etapais nebūtų partnerių interesų konfliktų. Kiekviena valstybė narė turėtų sudaryti komitetą, kuris stebėtų nacionalinę programą ir padėtų valstybei narai peržiūrėti įgyvendinimą ir pažangą, padarytą siekiant programos tikslų. Kiekviena valstybė narė turėtų būti atsakinga už tai, kad būtų parengta praktinė stebėsenos komiteto sudarymo tvarka;
- (13) išlaidų tinkamumas finansuoti pagal nacionalines programas turėtų būti nustatomas pagal nacionalinės teisės aktus, laikantis šiame reglamente išdėstytų bendrųjų principų. Siekiant numatyti vienodas ir teisingas taisykles, taikomas nacionalinėms programoms, turėtų būti nustatytos išlaidų tinkamumo finansuoti pradžios ir pabaigos datos;
- (14) techninė pagalba valstybėms narėms turėtų būti sudarytos sąlygos remti savo nacionalinių programų įgyvendinimą ir padėti paramos gavėjams vykdyti savo įsipareigojimus ir laikytis Sąjungos teisės. Prireikus techninė pagalba galėtų apimti išlaidas, kurias kompetentingos valdžios institucijos patyrė trečiojoje šalyje;

- (15) siekiant užtikrinti tinkamą sistemą, kuria remiantis būtų galima skubiai suteikti pagalbą ekstremaliosios situacijos atveju, šiuo reglamentu turėtų būti leidžiama remti veiksmus, kurių išlaidos buvo patirtos iki pateikiant prašymą suteikti tokią pagalbą, bet ne anksčiau kaip 2014 m. sausio 1 d., laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ⁽¹⁾ nuostatos, pagal kurią toks lankstumas galimas tinkamai pagrįstais išimtiniais atvejais. Parama tinkamai pagrįstais atvejais gali sudaryti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų, jei ji būtina tam veiksmui įvykdyti, ypač tais atvejais, kai paramos gavėjas yra tarptautinė ar nevyriausybinė organizacija. Veiksmams, remiamais pagalbą ekstremaliosios situacijos atveju lėšomis, turėtų būti tiesiogiai reaguojama į susiklosčiusią ekstremaliąją situaciją ir jie neturėtų pakeisti ilgalaikių valstybių narių investicijų;
- (16) sprendimai, priimami dėl įnašo iš Sąjungos biudžeto, turėtų būti tinkamai pagrįsti dokumentais siekiant išlaikyti tinkamą audito seką;
- (17) Sąjungos finansiniai interesai visą išlaidų ciklą turėtų būti apsaugoti proporcingomis priemonėmis, įskaitant pažeidimų prevenciją, nustatymą ir tyrimą, prarastų, neteisingai išmokėtų ar netinkamai panaudotų lėšų susigrąžinimą ir atitinkamais atvejais administracines bei finansines sankcijas pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012;
- (18) siekiant užtikrinti Sąjungos finansinių interesų apsaugą, valstybės narės, Komisija, Audito Rūmai ir Europos kovos su sukčiavimu tarnyba, įsteigta Komisijos sprendimu 1999/352/EB, EAPB, Euratomas ⁽²⁾ (OLAF), patikras vietoje ir auditus gali atlikti prieš tai apie juos pranešę arba nepranešę, remdamiesi galiojančia teise;
- (19) nauja finansavimo struktūra vidaus reikalų srityje siekiama supaprastinti taikomas taisykles ir sumažinti paramos gavėjams tenkančią administracinę našą. Vis dėlto kontrolės mechanizmas turėtų likti veiksmingas, todėl svarbu priminti taikytinas Sąjungos finansinių interesų apsaugos taisykles, pagal kurias numatytos patikros vietoje ir auditai, apie kuriuos gali būti iš anksto pranešta arba nepranešta;
- (20) valstybės narės turėtų patvirtinti tinkamas priemones, kuriomis užtikrinamas tinkamas valdymo ir kontrolės sistemos veikimas ir kokybiškas jų nacionalinių programų įgyvendinimas. Todėl būtina nustatyti bendrojo principus, kuriuos šios sistemos turėtų atitikti, ir būtinas funkcijas, kurias jos turėtų atlikti;
- (21) kad būtų užtikrintas veiksmingas ir tinkamas valstybių narių nacionalinių programų įgyvendinimas, reikėtų tiksliai nustatyti valstybių narių pareigas, susijusias su valdymo ir kontrolės sistemomis bei Sąjungos teisės ir kitų pažeidimų prevencija, nustatymu ir ištaisymu;
- (22) pagal subsidiarumo ir proporcingumo principus už nacionalinių programų įgyvendinimą ir kontrolę, naudodamosi savo valdymo ir kontrolės sistemomis, pirmiausia turėtų būti atsakingos valstybės narės. Parama pagal specialiuosius reglamentus turėtų būti teikiama Komisijai ir valstybėms narėms glaudžiai bendradarbiaujant, laikantis subsidiarumo principo;
- (23) valstybės narės turėtų visapusiškai išnaudoti žinias, kompetenciją ir patirtį, kurias įgijo viešosios ir (arba) privačiosios įstaigos anksčiau vykdydamos fondų veiklą vidaus reikalų srityje;
- (24) tik valstybių narių paskirtos atsakingos institucijos gali pagrįstai užtikrinti, kad prieš paramos gavėjams suteikiant paramą iš Sąjungos biudžeto būtų atlikti būtini patikrinimai. Todėl reikėtų aiškiai nustatyti, kad iš Sąjungos biudžeto gali būti kompensuojamos tik paskirtųjų atsakingų institucijų išlaidos;
- (25) reikėtų nustatyti Komisijos įgaliojimus ir pareigas tikrinti veiksmingą valdymo ir kontrolės sistemų veikimą bei reikalauti, kad valstybės narės imtųsi veiksmų;

⁽¹⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

⁽²⁾ 1999 m. balandžio 28 d. Komisijos sprendimas 1999/352/EB, EAPB, Euratomas dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) įsteigimo (OL L 136, 1999 5 31, p. 20).

- (26) Sąjungos biudžetiniai įsipareigojimai turėtų būti vykdomi kiekvienais metais. Siekiant užtikrinti veiksmingą programų valdymą, būtina nustatyti bendras metinio likučio ir galutinio likučio mokėjimo taisykles;
- (27) programų pradžioje išankstinio finansavimo mokėjimu užtikrinama, kad valstybės narės nuo pat programos patvirtinimo turėtų išteklių teikti paramą paramos gavėjams programai įgyvendinti. Todėl reikėtų numatyti pradinio išankstinio finansavimo sumas. Pradinis išankstinis finansavimas turėtų būti visiškai patvirtinamas sąskaitose užbaigiant programą. Atsakingos institucijos turėtų užtikrinti, kad paramos gavėjai kuo greičiau gautų visą jiems priklausančią sumą;
- (28) be to, turėtų būti numatytas metinis išankstinis finansavimas, siekiant užtikrinti, kad valstybės narės turėtų pakankamai lėšų savo nacionalinėms programoms įgyvendinti. Metinis išankstinis finansavimas turėtų būti kasmet patvirtinamas sąskaitose išmokant metinį likutį;
- (29) kas trejus metus vykdomos Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 peržiūros metu padaroma pasidalijamojo valdymo būdo pakeitimų, į kuriuos reikia atsižvelgti;
- (30) siekiant didinti atskaitomybę už bendrai iš Sąjungos biudžeto atitinkamais metais finansuojamas išlaidas, turėtų būti nustatyta tinkama metinio sąskaitų patvirtinimo sistema. Pagal tokią sistemą atsakinga institucija turėtų Komisijai pateikti su nacionaline programa susijusius dokumentus, nurodytus Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 nuostatose dėl pasidalijamojo valdymo su valstybėmis narėmis;
- (31) siekiant sustiprinti patikinimą, kuriuo visoje Sąjungoje grindžiamas metinis sąskaitų patvirtinimas, reikėtų nustatyti valstybių narių vykdomų patikrinimų pobūdžio ir lygio bendras nuostatas;
- (32) siekiant užtikrinti Sąjungos išteklių patikimą finansinį valdymą, Komisijai gali reikėti atlikti finansines pataisas. Siekiant valstybėms narėms užtikrinti teisinį tikrumą, svarbu apibrėžti aplinkybes, kuriomis, pažeidus taikomą Sąjungos arba nacionalinę teisę, Komisija gali taikyti finansines pataisas. Siekiant užtikrinti, kad finansinės pataisos, kurias Komisija gali taikyti valstybėms narėms, būtų susijusios su Sąjungos finansinių interesų apsauga, jos turėtų būti atliekamos tik tais atvejais, kai Sąjungos arba nacionalinės teisės pažeidimas yra tiesiogiai arba netiesiogiai susijęs su veiksnių ir atitinkamų išlaidų tinkamumu finansuoti, tvarkingumu, valdymu arba kontrole. Proporcinei užtikrinti svarbu, kad Komisija, priimdama sprendimą dėl finansinės pataisos sumos, atsižvelgtų į pažeidimo pobūdį ir sunkumą. Todėl derėtų nustatyti Komisijos finansinių pataisų taikymo kriterijus ir procedūrą, pagal kurią galima priimti sprendimą dėl finansinės pataisos;
- (33) siekdama nustatyti finansinį atsakingų institucijų ir Sąjungos biudžeto santykį, Komisija turėtų kasmet tvirtinti tų institucijų sąskaitas. Į sprendimą dėl sąskaitų patvirtinimo turėtų būti įtrauktos nuostatos dėl sąskaitų išsamumo, tikslumo ir teisingumo, bet ne dėl išlaidų atitikties Sąjungos teisei;
- (34) Komisija, kuri pagal ES sutarties 17 straipsnį yra atsakinga už tinkamą Sąjungos teisės aktų taikymą, turėtų spręsti, ar valstybių narių patirtos išlaidos atitinka Sąjungos teisę. Valstybėms narėms turėtų būti suteikta teisė pagrįsti savo sprendimus dėl mokėjimų atlikimo. Siekiant valstybėms narėms suteikti teisinį ir finansinį patikinimą dėl praeityje padarytų išlaidų, turėtų būti nustatytas ilgiausias laikotarpis, per kurį Komisija nusprendžia, kokie turėtų būti Sąjungos teisės aktų nesilaikymo finansiniai padariniai;
- (35) svarbu užtikrinti patikimą finansų valdymą ir veiksmingą įgyvendinimą, tuo pačiu užtikrinant skaidrumą, teisinį tikrumą, galimybes pasinaudoti finansavimu ir vienodų sąlygų taikymą paramos gavėjams;
- (36) siekiant supaprastinti finansavimo lėšų naudojimą ir sumažinti klaidų riziką, tuo pačiu numatant diferencijavimo galimybes, kai to reikia atsižvelgti į politikos ypatumus, tikslinga apibrėžti paramos formas ir suderintas išlaidų tinkamumo finansuoti sąlygas, įskaitant supaprastintus išlaidų apmokėjimo būdus. Vadovaujantis subsidiarumo principu, valstybės narės turėtų nustatyti nacionalines išlaidų tinkamumo finansuoti taisykles;

- (37) siekiant stiprinti finansinę drausmę, tikslinga nustatyti tvarką, kaip panaikinti bet kurią biudžetinio įsipareigojimo pagal nacionalinę programą dalį, visų pirma jei konkretus įsipareigojimas dėl sumos gali būti nepanaikintas, ypač kai įgyvendinimas vėluoja dėl teismo proceso ar administracinio skundo, turinčio stabdomąjį poveikį, arba dėl *force majeure* priežasčių;
- (38) kad būtų užtikrintas tinkamas įsipareigojimų panaikinimo bendrųjų taisyklių taikymas, nustatytose taisyklėse turėtų būti išsamiai apibūdinta įsipareigojimų panaikinimo terminų ir atitinkamų sumų apskaičiavimo tvarka;
- (39) svarbu, kad visuomenė būtų informuojama apie rezultatus, pasiektus naudojant Sąjungos teikiamą finansavimą. Piliečiai turi teisę žinoti, kaip leidžiami Sąjungos finansiniai ištekliai. Atsakomybė už tai, kad atitinkama informacija būtų teikiama visuomenei, turėtų tekti Komisijai, atsakingoms institucijoms ir paramos gavėjams. Siekiant užtikrinti veiksmingesnę komunikaciją su plačiąja visuomene ir didesnę Komisijos iniciatyva vykdomos komunikacijos veiklos sąveiką, komunikacijos veiksams skirtos tokio Sąjungos finansavimo lėšos taip pat turėtų būti naudojamos instituciniam informavimui apie Sąjungos politikos prioritetus, jeigu jie susiję su Sąjungos finansavimo vidaus reikalų srityje bendraisiais tikslais, finansuoti;
- (40) siekiant užtikrinti plačią informacijos apie Sąjungos finansavimą vidaus reikalų srityje sklaidą ir galimiems paramos gavėjams suteikti informacijos apie finansavimo galimybes, šio reglamento pagrindu turėtų būti nustatytos išsamios taisyklės, susijusios su informacinėmis ir ryšių priemonėmis, taip pat tam tikros techninės tokių priemonių savybės, o kiekviena valstybė narė turėtų bent sukurti interneto svetainę ar portalą, kuriuose būtų pateikta reikalinga informacija. Valstybės narės, siekdamos tinkamai informuoti galimus paramos gavėjus, turėtų vykdyti labiau tiesioginio pobūdžio informavimo kampanijas, be kita ko, nuolat organizuoti viešus renginius, vadinamąsias informavimo dienas ir mokymo kursus;
- (41) remiamų veiksmų veiksmingumas taip pat priklauso nuo jų vertinimo ir jų rezultatų sklaidos. Reikėtų reglamentuoti valstybių narių ir Komisijos atsakomybę šioje srityje ir vertinimo patikimumo bei susijusios informacijos kokybės užtikrinimo tvarką;
- (42) siekiant iš dalies pakeisti šio reglamento nuostatas dėl išlaidų tinkamumo finansuoti bendrų principų, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 290 straipsnį Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti aktus. Ypač svarbu, kad Komisija parengiamųjų darbų metu tinkamai konsultuotųsi, įskaitant konsultacijas ekspertų lygiu. Ruošdama ir rengdama deleguotuosius aktus Komisija turėtų užtikrinti, kad susiję dokumentai būtų laiku ir tuo pačiu metu tinkamai persiųsti Europos Parlamentui ir Tarybai;
- (43) taikydama šį reglamentą, įskaitant deleguotųjų aktų rengimą, Komisija turėtų konsultuotis su visų valstybių narių ekspertais;
- (44) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽¹⁾;
- (45) nagrinėjimo procedūra turėtų būti taikoma įgyvendinimo aktams, kuriais nustatomos bendros valstybių narių pareigos, visų pirma teikti informaciją Komisijai, o patariamoji procedūra turėtų būti taikoma priimant įgyvendinimo aktus, susijusius su informacijos teikimo Komisijai pavyzdinėmis formomis, atsižvelgiant į visiškai techninį jų pobūdį;
- (46) kadangi šio reglamento tikslo, t. y. nustatyti bendrąsias specialiųjų reglamentų įgyvendinimo nuostatas, valstybės narės negali deramai pasiekti, o to tikslo dėl veiksmo masto ir poveikio būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi ES sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;

⁽¹⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojamosi įgyvendinimo įgaliojimai kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

- (47) šis reglamentas turėtų būti taikomas kartu su specialiaisiais reglamentais tiek, kiek šiame reglamente nustatomos bendrosios taisyklės, būtinos, kad būtų galima įgyvendinti šiuos specialiuosius reglamentus, kuriuose numatomas jo taikymas šiems specialiesiems reglamentams ir kurie yra aktai, grindžiami Šengeno *acquis*, susiję su šalimis, kurioms šie specialieji reglamentai taikomi remiantis atitinkamais protokolais, pridėtais prie ES sutarties ir SESV, arba remiantis atitinkamais susitarimais. Todėl tai reiškia, kad šis reglamentas gali būti siejamas su specialiuųjų reglamentų, kuriais plėtojamas Šengeno *acquis*, nuostatomis ir gali joms daryti tiesioginį poveikį, todėl tai gali turėti įtakos Šengeno *acquis* teisinei sistemai;
- (48) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 3 straipsnį tos valstybės narės pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šį reglamentą;
- (49) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;
- (50) tikslinga šio reglamento taikymo trukmę suderinti su Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013 ⁽¹⁾ taikymo trukme. Todėl šis reglamentas turėtų būti taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Tikslas ir taikymo sritis

Šiame reglamente nustatomos bendrosios specialiuųjų reglamentų įgyvendinimo taisyklės, susijusios su:

- a) išlaidų finansavimu;
- b) partnerystė, programavimu, ataskaitų teikimu, stebėseną ir vertinimu;
- c) valdymo ir kontrolės sistemomis, kurias turi įdiegti valstybės narės; ir
- d) sąskaitų tvirtinimu.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- a) specialieji reglamentai –
 - Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 516/2014 ⁽²⁾,
 - Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 513/2014 ⁽³⁾ ir
 - visi kiti reglamentai, kuriuose numatomas šio reglamento taikymas;
- b) programavimas – kelių etapų veiklos organizavimo, sprendimų priėmimo ir finansavimo procesas, kuriuo siekiama, kad Sąjunga ir valstybės narės vykdytų bendrus daugiamečius veiksmus siekdamas specialiuųjų reglamentų tikslų;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 2 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiametė finansinė programa (OL L 347, 2013 12 20, p. 884).

⁽²⁾ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 516/2014, kuriuo įsteigiamas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas ir iš dalies keičiamas Tarybos sprendimas 2008/381/EB ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos sprendimai Nr. 573/2007/EB ir Nr. 575/2007/EB bei Tarybos sprendimas 2007/435/EB (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 168).

⁽³⁾ 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 513/2014, kuriuo kaip Vidaus saugumo fondo dalis nustatoma policijos bendradarbiavimo, nusikalstamumo prevencijos, kovos su juo ir krizių valdymo finansinės paramos priemonė ir panaikinamas Tarybos sprendimas 2007/125/TVR (žr. šio Oficialiojo leidinio p. 93).

- c) veiksmas – už atitinkamą nacionalinę programą atsakingos institucijos ar jos atsakomybe atrinktas projektas ar projektų grupė, kuriais prisidedama prie bendrųjų ir konkrečių specialiaisiais reglamentais nustatytų tikslų;
- d) Sąjungos veiksmas – tarpvalstybinis veiksmas arba Sąjungai ypač svarbus veiksmas, kaip apibrėžta specialiuosiuose reglamentuose;
- e) projektas – konkrečios praktinės priemonės, taikomos įgyvendinant visus Sąjungos skiriamos paramos gavėjo veiksmus arba jų dalį;
- f) pagalba ekstremaliosios situacijos atveju – projektas arba projektų grupė, kurių paskirtis – spręsti su ekstremaliąja situacija susijusias problemas, kaip apibrėžta specialiuosiuose reglamentuose;
- g) paramos gavėjas – pagal projektą Sąjungos skiriamos paramos gavėjas: viešoji ar privačioji įstaiga, tarptautinės organizacijos arba Tarptautinis raudonojo kryžiaus komitetas (TRKK), Tarptautinė nacionalinių Raudonojo Kryžiaus ar Raudonojo Pasmėnulių draugijų federacija.

II SKYRIUS

PARAMOS TEIKIMO PRINCIPAI

3 straipsnis

Bendrieji principai

1. Specialiuosiuose reglamentuose numatyta parama teikiama pasitelkiant nacionalines programas, Sąjungos veiksmus ir pagalbą ekstremaliosios situacijos atveju, kuria prisidedama prie nacionalinio, regiono ir vietos lygmens veiksmų siekiant Sąjungos tikslų ir suteikiant pridėtinės vertės Sąjungai.
2. Komisija ir valstybės narės užtikrina, kad pagal specialiuosius reglamentus ir valstybių narių teikiama parama derėtų su atitinkamais Sąjungos veiksmis, politika ir prioritetais ir papildytų kitas Sąjungos priemones atsizvelgiant į konkrečią kiekvienos valstybės narės padėtį.
3. Parama pagal specialiuosius reglamentus teikiama Komisijai ir valstybėms narėms glaudžiai bendradarbiaujant.
4. Pagal atitinkamas savo atsakomybės sritis Komisija ir valstybės narės kartu su Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT), kai tai susiję su trečiosiose šalyse vykdomais arba su jomis susijusiais veiksmais, užtikrina, kad šis reglamentas ir specialieji reglamentai būtų suderinti tarpusavyje ir su kitomis atitinkamomis Sąjungos politikos sritimis, strategijomis bei priemonėmis, be kita ko, su įgyvendinamomis Sąjungos išorės veiksmų srityje.
5. Komisija ir valstybės narės kartu su EIVT prireikus užtikrina, kad trečiosiose šalyse vykdomų arba su jomis susijusių veiksmų būtų imamasi užtikrinant sąveiką ir suderinamumą su kitais už Sąjungos ribų vykdomais veiksmais, kurie remiami pagal Sąjungos priemones. Jos visų pirma užtikrina, kad tie veiksmai:
 - a) būtų suderinami su Sąjungos išorės politika, jais būtų laikomasi politikos suderinamumo vystymosi labui principo ir jie būtų suderinami su konkrečiam regionui ar šaliai taikomais strateginiais programavimo dokumentais;
 - b) būtų sutelkti į priemones, kurios nėra orientuotos į vystymąsi;
 - c) jais būtų paisoma Sąjungos vidaus politikos sričių interesų ir jie derėtų su veikla, vykdoma Sąjungos teritorijoje.
6. Komisija ir valstybės narės pagal Reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 taiko patikimo finansų valdymo principą, visų pirma laikosi ekonomiškumo, veiksmingumo ir efektyvumo principų, kaip numatyta to reglamento 30 straipsnyje.
7. Komisija ir valstybės narės užtikrina pagal specialiuosius reglamentus teikiamos paramos veiksmingumą, be kita ko, vykdydamos stebėseną, reikalaujamos teikti ataskaitas ir atlikdamos vertinimą.

8. Vykdydamos atitinkamas su šiuo reglamentu ir specialiaisiais reglamentais susijusias funkcijas, Komisija ir valstybės narės, atsižvelgdamos į proporcingumo principą, siekia mažinti paramos gavėjams, valstybėms narėms ir Komisijai tenkančią administracinę našą.

4 straipsnis

Sąjungos ir nacionalinės teisės laikymasis

Pagal specialiuosius reglamentus finansuojami veiksmai vykdomi laikantis taikomos Sąjungos ir nacionalinės teisės.

5 straipsnis

Sąjungos finansinių interesų apsauga

1. Komisija atitinkamomis priemonėmis užtikrina, kad, įgyvendinant pagal šį reglamentą ir specialiuosius reglamentus finansuojamus veiksmus, būtų apsaugoti Sąjungos finansiniai interesai, taikant sukčiavimo, korupcijos ir kitos neteisėtos veiklos prevencijos priemones, atliekant veiksmingas patikras, susigrąžinant neteisingai išmokėtas sumas nustačius pažeidimą ir prireikus taikant veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas administracines bei finansines sankcijas.

2. Valstybės narės užkerta kelią pažeidimams, juos nustato ir pašalina bei susigrąžina netinkamai išmokėtas sumas bei visus delspinigius. Apie šiuos pažeidimus jos praneša Komisijai ir nuolat ją informuoja tais atvejais, kai įgyvendinant susijusias administracines ir teisine procedūras padaroma reikšminga pažanga.

3. Kai paramos gavėjui dėl valstybės narės kaltės arba aplaidumo netinkamai išmokėtų sumų susigrąžinti neįmanoma, ta valstybė narė yra atsakinga už atitinkamų sumų grąžinimą į Sąjungos biudžetą.

4. Valstybės narės užtikrina veiksmingą sukčiavimo prevenciją, ypač didesnės rizikos srityse. Tokia prevencija veikia atgrasančiai, atsižvelgiant į priemonių naudą ir proporcingumą.

5. Komisijai suteikiami įgaliojimai laikantis 58 straipsnio priimti deleguotuosius aktus dėl šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytų valstybių pareigų.

6. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas ataskaitų apie pažeidimus teikimo periodiškumas ir naudotina ataskaitų teikimo forma. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 59 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamiosios procedūros.

7. Komisijai arba jos atstovams ir Audito Rūmams suteikiami įgaliojimai atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų ir subrangovų, gavusių Sąjungos lėšų pagal šį reglamentą ir specialiuosius reglamentus, dokumentų auditą ir auditą vietoje.

8. OLAF gali atlikti tyrimus, įskaitant vietoje atliekamas patikras ir inspektavimą, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ⁽¹⁾ ir Tarybos reglamento (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 ⁽²⁾ nuostatas ir juose nustatytas procedūras, siekdama nustatyti, ar vykdant dotacijos susitarimą, dotacijos sprendimą ar sutartį, finansuojamą pagal šį reglamentą ir specialiuosius reglamentus, nebūta Sąjungos finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos ar kitos neteisėtos veiklos atvejų.

9. Nedarant poveikio 1, 7 ir 8 dalims, bendradarbiavimo susitarimuose su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis, sutartyse, dotacijų susitarimuose ir dotacijų sprendimuose, sudaromuose įgyvendinant šį reglamentą ir specialiuosius reglamentus, pateikiamos nuostatos, pagal kurias Komisijai, Audito Rūmams ir OLAF aiškiai suteikiami įgaliojimai atlikti tokį auditą ir tyrimus atitinkamose jų kompetencijos srityse.

⁽¹⁾ 2013 m. rugsejo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

⁽²⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

III SKYRIUS

SAJUNGOS VEIKSMŲ, PAGALBOS EKSTREMALIOSIOS SITUACIJOS ATVEJU IR TECHINĖS PAGALBOS FINANSAVIMO SISTEMA

6 straipsnis

Igyvendinimo sistema

1. Komisija pagal metinius Sąjungos biudžeto asignavimus nustato bendrą sumą Sąjungos veiksams, pagalbai ekstremaliosios situacijos atveju ir Komisijos iniciatyva teikiamai techninei pagalbai.
2. Priimdama įgyvendinimo aktus Komisija patvirtina Sąjungos veiksmų ir pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju darbo programą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 59 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
3. Siekdama užtikrinti, kad išteklių būtų skirti laiku, Komisija gali atskirai priimti pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju darbo programą.
4. Sąjungos veiksmus gali įgyvendinti, pagalbą ekstremaliosios situacijos atveju ir Komisijos iniciatyva teikiamą techninę pagalbą gali teikti tiesiogiai Komisija, arba ji gali būti teikiama per vykdomąsias agentūras; arba netiesiogiai – kiti nei valstybės narės subjektai ir asmenys pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 60 straipsnį.

7 straipsnis

Pagalba ekstremaliosios situacijos atveju

1. Reaguodama į susiklosčiusią ekstremaliąją situaciją, kaip nustatyta specialiuosiuose reglamentuose, Komisija gali priimti sprendimą teikti pagalbą ekstremaliosios situacijos atveju. Tokiais atvejais ji apie tai laiku informuoja Europos Parlamentą ir Tarybą.
2. Neviršijant turimų išteklių, pagalba ekstremaliosios situacijos atveju gali siekti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.
3. Pagalbą ekstremaliosios situacijos atveju gali sudaryti pagalba valstybėse narėse ir trečiojoje šalyse, teikiama atsižvelgiant į specialiuosiuose reglamentuose apibrėžtus tikslus ir veiksmus.
4. Iš pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju lėšų gali būti padengiamos išlaidos, patirtos prieš pateikiant paraišką skirti dotaciją arba prašymą suteikti pagalbą, bet ne anksčiau kaip 2014 m. sausio 1 d., jeigu būtina veiksmui įvykdyti.
5. Pagalba ekstremaliosios situacijos atveju gali būti teikiama kaip tiesiogiai Sąjungos agentūroms skiriamos dotacijos.

8 straipsnis

Trečiojoje šalyse vykdomi arba su jomis susiję Sąjungos veiksmai ir pagalba ekstremaliosios situacijos atveju

1. Komisija gali priimti sprendimą finansuoti trečiojoje šalyse vykdomus arba su jomis susijusius Sąjungos veiksmus ir pagalbą ekstremaliosios situacijos atveju, atsižvelgdama į specialiuosiuose reglamentuose nustatytus tikslus ir veiksmus.
2. Kai šie veiksmai įgyvendinami tiesiogiai, teikti paraiškas skirti dotacijas gali šie subjektai:
 - a) valstybės narės;
 - b) trečiojo šalys deramai pagrįstais atvejais, kai dotacijos reikia siekiant šio reglamento ir specialiųjų reglamentų tikslų;
 - c) trečiųjų šalių ir Sąjungos arba valstybių narių įsteigtos jungtinės įstaigos;
 - d) tarptautinės organizacijos, įskaitant regionines organizacijas, JT įstaigas, tarnybas ir atstovybes, tarptautines finansų įstaigas ir vystymosi bankus, tarptautinei jurisdikcijai priklausančias institucijas, jeigu jos prisideda siekiant atitinkamo (-ų) specialiojo (-ųjų) reglamento (-ų) tikslų;
 - e) TRKK ir Tarptautinė nacionalinių Raudonojo Kryžiaus ir Raudonojo Pasmėnulio draugijų federacija;
 - f) nevyriausybinės organizacijos, įsisteigusios ir registruotos Sąjungoje ir šalyse, susijusiose su Šengeno *acquis* įgyvendinimu, taikymu ir plėtojimu;

g) už pagalbos ekstremaliosios situacijos atveju teikimą atsakingos Sąjungos agentūros.

9 straipsnis

Komisijos iniciatyva teikiama techninė pagalba

1. Komisijos iniciatyva arba jos vardu pagal specialiuosius reglamentus galima remti parengiamąją, stebėsenos, administracinę ir techninę pagalbą, taip pat vertinimo, audito ir kontrolės priemones ir veiklą, reikalingas šiam reglamentui ir specialiesiems reglamentams įgyvendinti.
2. 1 dalyje nurodytos priemonės ir veikla gali apimti:
 - a) paramą projektams rengti ir vertinti;
 - b) paramą institucijoms ir administraciniams gebėjimams stiprinti siekiant veiksmingai vykdyti šį reglamentą ir specialiuosius reglamentus;
 - c) priemones, susijusias su šio reglamento ir specialiųjų reglamentų analize, vykdymu, stebėseną, keitimusi informacija bei įgyvendinimu, ir priemones, susijusias su kontrolės sistemų ir techninės bei administracinės pagalbos įgyvendinimu;
 - d) vertinimus, ekspertų ataskaitas, statistinius duomenis ir tyrimus, įskaitant bendrojo pobūdžio, susijusius su specialiųjų reglamentų veikimu;
 - e) veiksmus, skirtus informacijai skleisti, tinklų kūrimui remti, komunikacijos veiklai vykdyti, informuotumui didinti, bendradarbiavimui bei keitimuisi patirtimi, taip pat su trečiosiomis šalimis, skatinti. Siekiant veiksmingiau bendrauti su plačiąja visuomene ir stiprinti komunikacijos veiksmų, kurių imamasi Komisijos iniciatyva, sąveiką, pagal šį reglamentą komunikacijos veiksmams skiriamos lėšos taip pat naudojamos instituciniam informavimui apie Sąjungos politikos prioritetus, jeigu jie susiję su šio reglamento ir specialiųjų reglamentų bendraisiais tikslais, finansuoti;
 - f) kompiuterizuotų valdymo, stebėsenos, audito, kontrolės ir vertinimo sistemų įrengimą, atnaujinimą, eksploatavimą ir sujungimą;
 - g) bendros vertinimo ir stebėsenos sistemos bei rodiklių sistemos, prireikus atsižvelgiant į nacionalinius rodiklius, sukūrimą;
 - h) veiksmus, skirtus vertinimo metodams ir keitimuisi informacija apie vertinimo praktiką gerinti;
 - i) kompetentingoms valdžios institucijoms ir paramos gavėjams skirtas konferencijas, seminarus, pratybas ir kitas įprastas informavimo bei mokymo priemones, susijusias su šio reglamento ir specialiųjų reglamentų įgyvendinimu;
 - j) veiksmus, susijusius su sukčiavimo nustatymu ir jo prevencija;
 - k) su auditu susijusius veiksmus.
3. 1 dalyje nurodytos priemonės ir veikla gali būti susijusios ir su ankstesnėmis ir vėlesnėmis finansavimo sistemomis.

IV SKYRIUS

NACIONALINĖS PROGRAMOS

1 SKIRSNIS

Programavimas ir įgyvendinimo sistema

10 straipsnis

Programavimas

Specialiųjų reglamentų tikslai įgyvendinami daugiamečio programavimo 2014–2020 m. laikotarpiu, pagal 15 straipsnį atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą.

*11 straipsnis***Papildoma ir proporcinga intervencija**

1. Valstybės narės ir jų kompetentingos valdžios institucijos, kaip numatyta 25 straipsnyje, atsako už programų įgyvendinimą ir atitinkamu lygmeniu vykdo savo užduotis pagal šį reglamentą ir specialiuosius reglamentus, nepažeisdamos institucinės, teisinės ir finansinės atitinkamos valstybės narės sistemos ir laikydamosi šio reglamento ir specialiųjų reglamentų.
2. Pagal specialiuosius reglamentus teikiamos paramos, ypač finansinių ir administracinių išteklių, reikalingų ataskaitų teikimui, vertinimui, valdymui ir kontrolei, teikimo ir naudojimo tvarkai, atsižvelgiant į skiriamos paramos dydį, taikomas proporcingumo principas, tokiu būdu mažinant administracinę naštą ir sudarant palankesnes sąlygas veiksmingam įgyvendinimui.

*12 straipsnis***Partnerystė**

1. Laikydamosi savo nacionalinių taisyklių ir praktikos bei visų taikytinų saugumo reikalavimų, kiekviena valstybė narė užmezga partnerystę su atitinkamomis valdžios institucijomis ir įstaigomis, kad įvykdytų 3 dalyje nustatytą vaidmenį. Į partnerystę prireikus įtraukiamos atitinkamos nacionalinės, regioninės ir vietos valdžios institucijos. Be to, tais atvejais, kai tai laikoma tikslinga, partnerystės veikloje dalyvauja ir atitinkamos tarptautinės organizacijos, nevyriausybinės organizacijos ir socialiniai partneriai.
2. Partnerystė įgyvendinama visapusiškai laikantis atitinkamos kiekvienos kategorijos partnerių institucinės, teisinės ir finansinės kompetencijos.
3. Valstybė narė partnerystės dalyvius įtraukia į nacionalinių programų rengimą, įgyvendinimą, stebėseną ir vertinimą. Partnerystės sudėtis skirtingais programos etapais gali būti skirtinga.
4. Kiekviena valstybė narė įsteigia stebėsenos komitetą, siekdama remti nacionalinių programų įgyvendinimą.
5. Komisija gali konsultuoti dėl nacionalinių programų stebėsenos ir, prireikus bei susitarus su atitinkama valstybe nare, gali patariamąja galia dalyvauti stebėsenos komiteto veikloje.

*13 straipsnis***Politinis dialogas**

1. Siekiant palengvinti nacionalinių programų rengimą, kiekviena valstybė narė ir Komisija aukštesniųjų pareigūnų lygiu veda dialogą, atsižvelgdamos į 14 straipsnyje nustatytus atitinkamus orientacinius terminus. Dialogo metu daugiausia dėmesio skiriama bendriesiems rezultatams, kurių norima pasiekti vykdant nacionalines programas, siekiant atsižvelgti į valstybių narių poreikius ir prioritetus intervencijos srityse, kurios priklauso specialiųjų reglamentų taikymo sričiai, atsižvelgiant į pradinę padėtį atitinkamoje valstybėje narėje ir į specialiųjų reglamentų tikslus. Be to, dialogas suteikia galimybę pasikeisti nuomonėmis dėl Sąjungos veiksmų. Dialogo rezultatais remiamasi rengiant ir tvirtinant nacionalines programas, juose nurodoma data, kada valstybė narė turėtų Komisijai pateikti nacionalinę programą, kad būtų galima laiku ją priimti. Tie rezultatai įrašomi į suderintą protokolą.
2. Jeigu veiksmai turi būti vykdomi trečiojoje šalyje arba yra su jomis susiję, jie neturi būti orientuoti tiesiogiai į vystymąsi, o vykdant politinį dialogą siekiama visapusiškos atitikties Sąjungos išorės veiksmų bei užsienio politikos, susijusios su konkrečia šalimi ar regionu, principams ir bendriesiems tikslams.
3. Užbaigus politinius dialogus, Komisija informuoja Europos Parlamentą apie bendrus jų rezultatus.
4. Jei valstybė narė ir Komisija nusprendžia, kad tai tikslinga, politinį dialogą galima pakartoti atlikus 15 straipsnyje nurodytą laikotarpio vidurio peržiūrą siekiant iš naujo įvertinti tos valstybės narės poreikius ir Sąjungos prioritetus.

14 straipsnis

Nacionalinių programų rengimas ir tvirtinimas

1. Kiekviena valstybė narė, remdamasi 13 straipsnio 1 dalyje minėto politinio dialogo rezultatais, siūlo daugiametę nacionalinę programą pagal specialiuosius reglamentus.
2. Kiekviena siūloma nacionalinė programa apima 2014 m. sausio 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpio finansinius metus ir ją sudaro šie elementai:
 - a) pradinės padėties valstybėje narėje aprašymas kartu su būtiniais faktiniais duomenimis, reikalingais norint teisingai įvertinti poreikius;
 - b) valstybėje narėje taikomų reikalavimų ir nacionalinių tikslų, nustatytų tiems reikalavimams įvykdyti per programos galiojimo laikotarpį, analizė;
 - c) tinkama strategija, kurioje nustatyti tikslai, siektini naudojant iš Sąjungos biudžeto gaunamą paramą, taip pat tų tikslų įgyvendinimo užduotys, orientacinis tvarkaraštis ir pateikti veiksmai, kuriais numatoma siekti tų tikslų, pavyzdžiai;
 - d) aprašymas, koku būdu yra atsižvelgta į specialiųjų reglamentų tikslus;
 - e) mechanizmai, kuriais užtikrinamas pagal specialiuosius reglamentus nustatytų priemonių ir kitų Sąjungos bei nacionalinių priemonių koordinavimas;
 - f) informacija apie stebėsenos ir vertinimo sistemą, kuri turi būti įdiegta, ir rodiklius, kuriais remiantis įvertinama pažanga įgyvendinant tikslus, atsižvelgiant į pradinę padėtį valstybėje narėje;
 - g) nacionalinės programos įgyvendinimo nuostatos, kuriose nurodytos kompetentingos valdžios institucijos, ir numatomos valdymo bei kontrolės sistemos glaustas aprašymas;
 - h) metodo, pasirinkto 12 straipsnyje nustatytam partnerystės principui įgyvendinti, glaustas aprašymas;
 - i) finansavimo plano, preliminarai suskirstyto pagal kiekvienus laikotarpio finansinius metus, projektas, įskaitant nurodytas techninės pagalbos išlaidas;
 - j) nacionalinės programos viešinimo priemonės ir metodai.
3. Valstybės narės siūlomas nacionalines programas Komisijai pateikia ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo 13 straipsnyje nurodyto politinio dialogo užbaigimo.
4. Komisija įgyvendinimo aktais patvirtina pavyzdį, pagal kurį rengiamos nacionalinės programos. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 59 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
5. Prieš patvirtindama siūlomą nacionalinę programą, Komisija išnagrinėja:
 - a) ar ji atitinka specialiųjų reglamentų tikslus ir 13 straipsnio 1 dalyje nurodyto politinio dialogo rezultatus;
 - b) Sąjungos finansavimo paskirstymą atskiriems tikslams, atsižvelgiant į specialiųjų reglamentų reikalavimus, ir atitinkamai atvejais nukrypimo nuo specialiajame reglamente nustatytų mažiausių dalių pagrindimą;
 - c) siūlomoje nacionalinėje programoje nurodytų tikslų, uždavinių, rodiklių, tvarkaraščio ir numatomų veiksmų pavyzdžių tinkamumą, atsižvelgiant į valstybių narių pasiūlytą strategiją;
 - d) 2 dalies g punkte nurodytų įgyvendinimo nuostatų tinkamumą, atsižvelgiant į numatomus veiksmus;
 - e) siūlomos programos atitiktį Sąjungos teisei;

- f) ar ji papildo iš kitų Sąjungos fondų, įskaitant Europos socialinį fondą, teikiamą paramą;
- g) jei taikytina pagal specialųjį reglamentą, tikslų ir trečiojoje šalyse vykdomų ar su jomis susijusių veiksmų pavyzdžių suderinamumą su bendrais Sąjungos išorės veiksmų ir užsienio politikos, susijusios su atitinkama šalimi ar regionu, principais ir tikslais.
6. Komisija per tris mėnesius nuo siūlomos nacionalinės programos pateikimo dienos pateikia pastabas. Jeigu, Komisijos nuomone, siūloma nacionalinė programa neatitinka specialiojo reglamento tikslų, atsižvelgiant į nacionalinę strategiją, arba Sąjungos finansavimas, kurį numatoma skirti tiems tikslams, yra nepakankamas arba programa neatitinka Sąjungos teisės, Komisija paragina atitinkamą valstybę narę pateikti visą reikiamą papildomą informaciją ir prireikus iš dalies pakeisti siūlomą nacionalinę programą.
7. Komisija kiekvieną nacionalinę programą patvirtina ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo tos dienos, kai valstybė narė ją oficialiai pateikė, jeigu buvo tinkamai atsižvelgta į Komisijos pateiktas pastabas.
8. Nedarant poveikio 7 daliai, Komisija informuoja Europos Parlamentą apie bendrą 5 ir 6 dalių taikymo rezultatą, įskaitant informaciją apie tai, ar laikomasi minimalios procentinės normos, nustatytos kiekvienam tikslui atitinkamame specialiajame reglamente, arba nuo jos nukrypstama.
9. Susidarius naujoms ar nenumatytoms aplinkybėms, Komisijos arba atitinkamos valstybės narės iniciatyva patvirtinta nacionalinė programa gali būti išnagrinėta iš naujo ir prireikus patikslinta likusiai programavimo laikotarpio daliai.

15 straipsnis

Laikotarpio vidurio peržiūra

1. 2018 m. Komisija ir kiekviena valstybė narė iš peržiūri padėti, atsižvelgdamos į valstybių narių pagal 57 straipsnio 1 dalies a punktą pateiktas tarpinio vertinimo ataskaitas ir Sąjungos politikos pokyčius ir pokyčius atitinkamoje valstybėje narėje.
2. Po 1 dalyje nurodytos peržiūros, atsižvelgiant į jos rezultatus, nacionalinės programos gali būti patikslintos.
3. Rengiant ir tvirtinant patikslintas nacionalines programas *mutatis mutandis* taikomos 14 straipsnyje išdėstytos nacionalinių programų rengimo ir tvirtinimo taisyklės.
4. Užbaigus laikotarpio vidurio peržiūrą Komisija, vykdydama 57 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytą tarpinį vertinimą, pateikia laikotarpio vidurio peržiūros ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui.

16 straipsnis

Finansavimo struktūra

1. Finansinė parama pagal nacionalines programas teikiama dotacijų forma.
2. Veiksmai, remiami pagal nacionalines programas, bendrai finansuojami iš viešųjų arba privačiųjų šaltinių, jais nesiekama pelno ir jie neturi būti finansuojami iš kitų Sąjungos biudžete nurodytų šaltinių.
3. Iš Sąjungos biudžeto skiriama paramos dalis neviršija 75 % visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.
4. Vykdam specialiuosius veiksmus arba įgyvendinant strateginius prioritetus, apibrėžtus specialiuosiuose reglamentuose, iš Sąjungos biudžeto skiriamos paramos dalis gali būti padidinta iki 90 %.
5. Iš Sąjungos biudžeto skiriamos paramos dalis gali būti padidinta iki 90 % esant išimtinėms tinkamai pagrįstoms aplinkybėms, pavyzdžiui, kai dėl nacionalinio biudžeto patiriamo ekonominio spaudimo, jos nepadidinus, nebūtų įmanoma įgyvendinti projektų ir įvykdyti nacionalinės programos tikslų.
6. Iš Sąjungos biudžeto skiriamu įnašu techninei pagalbai valstybių narių iniciatyva gali būti padengta 100 % visų tinkamų finansuoti išlaidų.

17 straipsnis

Bendrieji išlaidų tinkamumo finansuoti principai

1. Išlaidų tinkamumas finansuoti nustatomas pagal nacionalines taisykles, išskyrus atvejus, kai šiame reglamente arba specialiuosiuose reglamentuose nustatytos konkrečios taisyklės.
2. Pagal specialiuosius reglamentus tam, kad būtų tinkamos finansuoti, išlaidos turi:
 - a) patekti į specialiųjų reglamentų ir jų tikslų taikymo sritį;
 - b) būti reikalingos su atitinkamu projektu susijusiai veiklai vykdyti;
 - c) būti pagrįstos ir atitikti patikimo finansų valdymo principus, visų pirma ekonominio naudingumo ir sąnaudų veiksmingumo principus.
3. Išlaidos yra tinkamos finansuoti teikiant paramą pagal specialiuosius reglamentus, jeigu:
 - a) paramos gavėjas jas patyrė 2014 m. sausio 1 d.–2022 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu ir
 - b) paskirtoji atsakinga institucija jas apmokėjo 2014 m. sausio 1 d.–2023 m. birželio 30 d. laikotarpiu.
4. Nukrypstant nuo 3 dalies, išlaidos, kurias atsakinga institucija apmokėjo 2014 m. iki ją oficialiai paskiriant pagal 26 straipsnį, taip pat yra tinkamos finansuoti su sąlyga, kad iki oficialaus paskyrimo taikytos valdymo ir kontrolės sistemos iš esmės yra tokios pačios, kaip ir sistema, galiojanti po oficialaus atsakingos institucijos paskyrimo.
5. Paramos gavėjo atsakingai institucijai pateiktuose mokėjimo prašymuose nurodytos išlaidos patvirtinamos sąskaitomis faktūromis arba lygiavertę įrodomąją galią turinčiais apskaitos dokumentais, išskyrus 18 straipsnio 1 dalies b, c ir d punktuose nurodytų paramos formų atvejus. Tokių paramos formų atveju, nukrypstant nuo šio straipsnio 3 dalies, mokėjimo prašymuose nurodytos sumos yra atsakingos institucijos atlygintos paramos gavėjo sąnaudos.
6. Iš tinkamų finansuoti projekto išlaidų ne vėliau kaip paramos gavėjui pateikiant galutinį mokėjimo prašymą išskaitomos grynosios tiesiogiai iš projekto per jo įgyvendinimo laikotarpį gautos pajamos, į kurias projekto patvirtinimo metu nebuvo atsižvelgta.

18 straipsnis

Tinkamos finansuoti išlaidos

1. Tinkamos finansuoti išlaidos gali būti kompensuojamos tokiais būdais:
 - a) kompensuojant tinkamas finansuoti faktiškai patirtas ir sumokėtas išlaidas ir prireikus nusidėvėjimo išlaidas;
 - b) taikant fiksuotuosius projekto išlaidų vieneto įkainius;
 - c) fiksuotomis projekto išlaidų sumomis;
 - d) taikant finansavimą vienodo dydžio normomis, apskaičiuotomis kaip procentinė vienos ar kelių nustatytų išlaidų kategorijų dalis.
2. 1 dalyje nurodyti būdai gali būti derinami, kai kiekvienas būdas taikomas skirtingoms išlaidų kategorijoms arba kai jie taikomi skirtingiems veiksmo dalį sudarantiems projektams ar vienas po kito einantiems veiksmo etapams.
3. Jeigu projektas įgyvendinamas tik vykdant viešuosius darbus, prekių arba paslaugų pirkimus, taikomas tik 1 dalies a punktas. Jeigu įgyvendinant tam tikrą projektą viešuosiuose pirkimuose apsiribojama tam tikromis išlaidų kategorijomis, gali būti taikomi visi 1 dalyje nurodyti būdai.
4. 1 dalies b, c ir d punktuose nurodytos sumos nustatomos vienu iš šių būdų:
 - a) sąžiningu, teisingu ir patikrinamu skaičiavimo metodu, pagrįstu:
 - i) statistiniais duomenimis arba kita objektyvia informacija;

- ii) patikrintais ankstesniais atskirų paramos gavėjų duomenimis arba
 - iii) taikant įprastą atskirų paramos gavėjų išlaidų apskaitos praktiką;
- b) atsižvelgiant į atitinkamų panašaus pobūdžio pagal Sąjungos politikos sritis įgyvendinamų projektų ir panašių paramos gavėjų fiksuotųjų projekto išlaidų vieneto įkainių, fiksuotų projekto išlaidų sumų ir vienodo dydžio normų taikymo taisykles;
- c) atsižvelgiant į atitinkamų panašaus pobūdžio pagal valstybių narių visiškai finansuojamas dotacijų programas įgyvendinamų projektų ir panašių paramos gavėjų fiksuotųjų projekto išlaidų vieneto įkainių, fiksuotų projekto išlaidų sumų ir vienodo dydžio normų taikymo taisykles.
5. Dokumente, kuriame nustatomos kiekvieno projekto rėmimo sąlygos, taip pat nurodomas metodas, taikytinas nustatant projekto išlaidas, ir dotacijos mokėjimo sąlygos.
6. Jeigu įgyvendinant projektą patiriamos netiesioginės išlaidos, jos gali būti apskaičiuotos kaip vienodo dydžio norma vienu iš šių būdų:
- a) vienodo dydžio norma, kurią sudaro iki 25 % tinkamų finansuoti tiesioginių išlaidų, jeigu norma apskaičiuojama taikant sąžiningą, teisingą ir patikrinamą skaičiavimo metodą arba metodą, taikomą įgyvendinant atitinkamos valstybės narės pilnai finansuojamas dotacijų programas, skirtas panašaus pobūdžio projektams ir panašioms paramos gavėjams;
 - b) vienodo dydžio norma, kurią sudaro iki 15 % tinkamų finansuoti tiesioginio personalo išlaidų, nereikalaujant, kad atitinkama valstybė narė atliktų skaičiavimą taikytinai normai apskaičiuoti;
 - c) vienodo dydžio norma, taikoma tinkamoms finansuoti tiesioginėms išlaidoms, remiantis esamais metodais ir atitinkamomis normomis, kurios pagal Sąjungos politikos sritis taikomos panašaus pobūdžio projektams ir panašioms paramos gavėjams.
7. Nustatant su projekto įgyvendinimu susijusias išlaidas personalui, taikytiną valandos įkainį galima apskaičiuoti vėliausiai apskaitytas metines bendrąsias darbo išlaidas padalijus iš 1 720 valandų.
8. Be 4 dalyje nustatytų metodų, tais atvejais, kai iš Sąjungos biudžeto skiriamas įnašas neviršija 100 000 EUR, 1 dalies b, c ir d punktuose nurodytos sumos gali būti nustatomos kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į biudžeto, kuriam *ex ante* yra pritarusi atsakinga institucija, projektą.
9. Nusidėvėjimo išlaidos gali būti laikomos tinkamomis finansuoti, jei įvykdomos šios sąlygos:
- a) tai leidžiama pagal nacionalinės programos tinkamumo finansuoti taisykles;
 - b) išlaidų suma yra tinkamai pagrįsta patvirtinamaisiais dokumentais, kurių įrodomoji galia prilygsta tinkamų finansuotų išlaidų sąskaitų faktūrų įrodomajai galiai, jei išlaidos kompensuojamos 1 dalies a punkte nustatyta forma;
 - c) išlaidos yra susijusios tik su paramos projektui laikotarpiu;
 - d) nusidėvėjusiam turtui įsigyti nebuvo panaudota iš Sąjungos biudžeto skiriama parama.
10. Nedarant poveikio 43 straipsniui, taikant šio straipsnio 8 dalį valstybės narės, kurių valiuta nėra euro, gali taikyti euro perskaičiavimo kursą, nustatytą projekto patvirtinimo arba projekto sutarties pasirašymo dieną, kuris grindžiamas Komisijos elektronine forma paskelbtu mėnesiniu apskaitiniu valiutos kursu. Vykdam projektą euro perskaičiavimo kursas nebus keičiamas.

19 straipsnis

Netinkamos finansuoti išlaidos

Pagal specialiuosius reglamentus iš Sąjungos biudžeto netinkamos finansuoti šios išlaidos:

- a) skolos palūkanos;
- b) neužstatytos žemės pirkimas;

- c) užstatytos žemės pirkimas, kai žemė reikalinga projektui įgyvendinti, jeigu mokama suma viršija 10 % visų atitinkamo projekto tinkamų finansuoti išlaidų;
- d) pridėtinės vertės mokestis (PVM), išskyrus atvejus, kai jis pagal nacionalinę PVM srities teisę yra nesušgrąžinamas.

20 straipsnis

Valstybių narių iniciatyva teikiama techninė pagalba

1. Valstybės narės iniciatyva kiekvienos nacionalinės programos atveju pagal specialiuosius reglamentus gali būti remiami parengiamieji, valdymo, stebėsenos, vertinimo, informavimo ir komunikacijos, tinklų kūrimo, kontrolės ir audito veiksmai, taip pat šiam reglamentui ir specialiesiems reglamentams įgyvendinti reikalingų administracinių gebėjimų stiprinimo priemonės.
2. 1 dalyje nurodytos priemonės gali būti:
 - a) išlaidos, susijusios su programos, veikslių arba projektų rengimu, atranka, vertinimu, valdymu ir stebėseną;
 - b) išlaidos, susijusios su veikslių arba projektų auditu ir patikrinimais vietoje;
 - c) išlaidos, susijusios su programos, veikslių arba projektų vertinimais;
 - d) išlaidos, susijusios su informacija apie programą, veiksmus arba projektus, tokios informacijos sklaida ir skaidrumu, įskaitant išlaidas, patiriamas taikant 53 straipsnį, ir išlaidas kampanijoms, skirtoms informuoti apie programos tikslą ir geriau su ja supažindinti, rengiamoms, *inter alia*, vietos lygiu;
 - e) išlaidos, skirtos šio reglamento ir specialiųjų reglamentų vykdymui, stebėsenai ir vertinimui reikalingoms kompiuterizuotoms sistemoms įsigyti, įdiegti ir prižiūrėti;
 - f) išlaidos stebėsenos komitetų ir pakomitečių posėdžiams, susijusiems su veikslių įgyvendinimu; įskaitant išlaidas ekspertams ir kitiems tų komitetų dalyviams ir įskaitant trečiųjų šalių dalyvius, kai jų dalyvavimas būtinas siekiant veiksmingai įgyvendinti programas, veiksmus arba projektus;
 - g) išlaidos šiam reglamentui ir specialiesiems reglamentams įgyvendinti reikalingiems administraciniams gebėjimams stiprinti.
3. Asignavimus valstybės narės gali naudoti veiksliams, kuriais mažinama paramos gavėjams ir 25 straipsnyje nurodytoms kompetentingoms valdžios institucijoms tenkanti administracinė našta, įskaitant elektroninio keitimosi duomenimis sistemas, ir veiksliams, kuriais stiprinami valstybių narių institucijų ir paramos gavėjų gebėjimai administruoti ir naudoti pagal specialiuosius reglamentus suteiktą paramą, remti.
4. Veiksmai taip pat gali būti susiję su ankstesnėmis ir vėlesnėmis finansavimo sistemomis.
5. Kai viena ar kelios kompetentingos valdžios institucijos yra bendros daugiau nei vienai nacionalinei programai, kiekvienai atitinkamai programai skirti asignavimai techninės pagalbos išlaidoms gali būti iš dalies arba visiškai sujungiami.

2 SKIRSNIS

Valdymas ir kontrolė

21 straipsnis

Bendrieji valdymo ir kontrolės sistemų principai

Savo nacionalinei programai įgyvendinti kiekviena valstybė narė sukuria valdymo ir kontrolės sistemas, kuriose:

- a) apibūdinamos kiekvienos valdymo ir kontrolės procese dalyvaujančios institucijos funkcijos bei funkcijų pasiskirstymas kiekvienoje institucijoje;
- b) nurodoma, kad turi būti laikomasi funkcijų atskyrimo tarp šių institucijų ir šių institucijų viduje principo;

- c) nustatomos procedūros, kuriomis užtikrinamas deklaruojamų išlaidų teisingumas ir tinkamumas;
- d) nustatomos kompiuterizuotos sistemos, skirtos apskaitai, finansiniams duomenims ir duomenims apie rodiklius saugoti ir perduoti, taip pat stebėsenai ir ataskaitų teikimui;
- e) nustatomos ataskaitų teikimo ir stebėsenos sistemos, kai atsakinga institucija paveda vykdyti užduotis kitai įstaigai;
- f) nustatoma valdymo ir kontrolės sistemų veikimo auditavimo tvarka;
- g) nustatomos sistemos ir procedūros, reikalingos tinkamai audito sekai užtikrinti;
- h) numatoma pažeidimų, įskaitant sukčiavimą, prevencija, nustatymas ir ištaisymas bei netinkamai išmokėtų lėšų kartu su visais priskaičiuotais delspinigiais susigrąžinimas.

22 straipsnis

Atsakomybė taikant pasidalijamojo valdymo principą

Pagal pasidalijamojo valdymo principą valstybės narės ir Komisija atsako už nacionalinių programų valdymą ir kontrolę pagal atitinkamas šiame reglamente ir specialiuosiuose reglamentuose nustatytas atsakomybės sritis.

23 straipsnis

Paramos gavėjų pareigos

Paramos gavėjai visapusiškai bendradarbiauja su Komisija ir kompetentingomis valdžios institucijomis joms vykdant savo funkcijas ir užduotis pagal šį reglamentą ir specialiuosius reglamentus.

24 straipsnis

Valstybių narių pareigos

1. Valstybės narės vykdo valdymo, kontrolės ir audito įsipareigojimus ir prisiima atitinkamą atsakomybę, kuri nustatyta Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 ir šiame reglamente išdėstytoje pasidalijamojo valdymo taisyklėse.
2. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinių programų valdymo ir kontrolės sistemos būtų nustatytos laikantis šio reglamento ir kad tos sistemos veiksmingai veiktų.
3. Valstybės narės kiekvienai kompetentingai valdžios institucijai skiria pakankamai išteklių, kad ji savo funkcijas galėtų vykdyti per visą programavimo laikotarpį.
4. Valstybės narės, remdamosi šiuo reglamentu ir specialiaisiais reglamentais, nustato skaidrias projektų atrankos ir įgyvendinimo taisykles ir procedūras.
5. Visa oficialia informacija valstybės narės ir Komisija keičiasi naudodamosi elektroninio keitimosi duomenimis sistema. Komisija įgyvendinimo aktais nustato reikalavimus ir sąlygas, kuriuos ta elektroninio keitimosi duomenimis sistema turi atitikti. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 59 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

25 straipsnis

Kompetentingos valdžios institucijos

1. Šiame reglamente ir specialiuosiuose reglamentuose kompetentingos valdžios institucijos yra:
 - a) atsakinga institucija – atitinkamos valstybės narės viešojo sektoriaus įstaiga, kuri yra paskirtoji įstaiga, kaip apibrėžta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 59 straipsnio 3 dalyje, ir kuri vienintelė atsakinga už tinkamą nacionalinės programos valdymą ir kontrolę bei palaiko visus ryšius su Komisija;

- b) audito institucija – nacionalinė valdžios institucija arba įstaiga, kuri funkciškai nepriklausoma nuo atsakingos institucijos ir kuriai tenka atsakomybė kasmet paskelbti Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 59 straipsnio 5 dalies antroje pastraipoje nurodytą nuomonę;
- c) atitinkamais atvejais viena ar daugiau įgaliotųjų institucijų – viešoji arba privačioji įstaiga, kuri atlieka tam tikras atsakingos institucijos funkcijas atsakingos institucijos atsakomybe.
2. Kiekviena valstybė narė nustato taisykles, kuriomis reglamentuojami 1 dalyje nurodytų institucijų santykiai ir jų santykiai su Komisija.

26 straipsnis

Atsakingų institucijų paskyrimas

1. Valstybės narės praneša Komisijai apie oficialų valstybių narių atsakingų institucijų, atsakingų už išlaidų valdymą ir kontrolę pagal šį reglamentą, paskyrimą ministerijų lygiu pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 59 straipsnio 3 dalį iš karto po to, kai patvirtinama nacionalinė programa.
2. Institucija paskiriama, kaip nurodyta 1 dalyje, jeigu ji atitinka šiame reglamente arba juo remiantis nustatytus paskyrimo kriterijus, susijusius su vidaus aplinka, kontrole, informavimu bei komunikacija ir stebėseną.
3. Atsakingos institucijos paskyrimas grindžiamas audito įstaigos, kuri gali būti audito institucija ir kuri įvertina, ar atsakinga institucija atitinka paskyrimo kriterijus, nuomone. Ta įstaiga gali būti savarankiška valstybės institucija, atsakinga už administravimo stebėseną, vertinimą ir auditą. Audito įstaiga veikia nepriklausomai nuo atsakingos institucijos ir vykdo savo darbą pagal tarptautiniu mastu pripažintus audito standartus. Pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 59 straipsnio 3 dalį valstybės narės savo sprendimą dėl paskyrimo gali pagrįsti tuo, kad valdymo ir kontrolės sistemos yra iš esmės tos pačios, kurios egzistavo ankstesniu laikotarpiu, ir ar funkcionavo veiksmingai. Jei esami audito ir kontrolės rezultatai rodo, kad paskirtosios įstaigos nebeatitinka paskyrimo kriterijų, valstybės narės imasi būtinų priemonių siekdamas užtikrinti, kad tų įstaigų užduočių vykdymo trūkumai būtų pašalinti, įskaitant paskyrimo panaikinimą.
4. Siekiant užtikrinti patikimą sistemos veikimą, Komisijai suteikiami įgaliojimai laikantis 58 straipsnio priimti deleguotuosius aktus, susijusius su:
- a) atsakingų institucijų paskyrimo būtiniausiomis sąlygomis, susijusiomis su vidaus aplinka, kontrole, informavimu bei komunikacija ir stebėseną, taip pat taisyklėmis dėl paskyrimo ir paskyrimo panaikinimo tvarkos;
- b) taisyklėmis, susijusiomis su priežiūra ir atsakingų institucijų paskyrimo peržiūros tvarka;
- c) atsakingų institucijų pareigomis, susijusiomis su viešąja intervencija, taip pat jų valdymo ir kontrolės pareigų turiniu.

27 straipsnis

Bendrieji atsakingų institucijų vykdomų patikrinimų principai

1. Kad užtikrintų tinkamą patikimumo lygį, atsakingos institucijos vykdo sistemingą administracinę kontrolę ir tokią kontrolę papildo patikrinimais vietoje, atitinkamais atvejais įskaitant išlaidų, susijusių su metinėse sąskaitose nurodytais paramos gavėjų pateiktais galutiniais mokėjimo prašymais, patikrinimus vietoje, apie kuriuos iš anksto nepranešama.
2. Atlikdama patikrinimus vietoje, atsakinga institucija tikrinamus paramos gavėjus atrenka iš paramos gavėjų visumos, prireikus sudarydama atsitiktinai atrinktų paramos gavėjų grupę ir rizikos laipsniu grindžiamą paramos gavėjų grupę, kad nustatytų tipinį klaidų lygį ir būtiniausią patikimumo lygį, tuo pačiu savo dėmesį sutelkdama ir į didžiausias klaidas.
3. Po kiekvieno patikrinimo vietoje atsakinga institucija parengia patikrinimo ataskaitą.

4. Jeigu nustatytos problemos yra sisteminio pobūdžio ir todėl dėl jų gali kilti pavojus kitiems projektams, atsakinga institucija užtikrina, kad būtų atliktas išsamesnis nagrinėjimas, be kita ko, prareikus, atlikti papildomi patikrinimai, siekiant nustatyti tokių problemų mastą ir tai, ar klaidų lygis viršija priimtina lygį. Atsakinga institucija imasi būtinų prevencinių ir taisomųjų priemonių ir praneša apie jas Komisijai Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 59 straipsnio 5 dalies b punkto pirmoje pastraipoje nurodytoje santraukoje.

5. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtina būtinas taisykles, kuriomis siekiama, kad šis straipsnis būtų taikomas vienodai. Tos taisyklės visų pirma gali būti susijusios su:

- a) taisyklėmis, taikomomis atsakingos institucijos atliekamiems administraciniais patikrinimams ir patikrinimams vietoje (įskaitant patikrinimus vietoje, apie kuriuos iš anksto nepranešama), kaip vykdomos pareigos ir kaip laikomasi įsipareigojimų bei tinkamumo finansuoti taisyklių, susijusių su šio reglamento ir specialiųjų reglamentų taikymu, įskaitant su patvirtinamųjų dokumentų saugojimo terminais susijusias taisykles;
- b) taisyklėmis dėl būtiniausio patikrinimų vietoje lygio, būtino veiksmingam rizikos valdymui užtikrinti, taip pat sąlygomis, kuriomis valstybės narės turi padidinti tokių patikrinimų skaičių arba gali jį sumažinti, jeigu valdymo ir kontrolės sistemos veikia tinkamai ir klaidų lygiai yra priimtini;
- c) ataskaitų dėl atliktų patikrinimų ir jų rezultatų teikimo taisyklėmis ir metodais.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 59 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

28 straipsnis

Mokėjimas paramos gavėjams

Atsakingos institucijos užtikrina, kad paramos gavėjai visą viešosios paramos sumą gautų kuo greičiau ir visa apimtimi. Neatimamos ir neišskaičiuojamos jokios sumos ir neimamas joks specialus mokestis ar kitas lygiavertį poveikį turintis mokestis, kuris sumažintų tas paramos gavėjams skirtas sumas.

29 straipsnis

Audito institucijos funkcijos

1. Siekdama pagrįsti pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 59 straipsnį pateiktą nuomonę, audito institucija užtikrina, kad būtų atliekamas valdymo ir kontrolės sistemų ir tinkamos išlaidų, nurodytų metinėse sąskaitose, imties auditas. Komisijai suteikiami įgaliojimai laikantis šio reglamento 58 straipsnio priimti deleguotuosius aktus dėl audito institucijų statuso ir sąlygų, kurias turi atitikti jų atliekamas auditas.

2. Jeigu auditą atlieka ne audito institucija, o kita įstaiga, audito institucija užtikrina, kad ta įstaiga turėtų pakankamų specializuotų ekspertinių žinių ir būtų pakankamai funkciškai nepriklausoma.

3. Audito institucija užtikrina, kad auditas atitinka tarptautiniu mastu pripažintus audito standartus.

30 straipsnis

Bendradarbiavimas su audito institucijomis

1. Komisija bendradarbiauja su audito institucijomis siekdama koordinuoti atitinkamus audito planus ir metodus ir kuo greičiau keičiasi atlikto valdymo ir kontrolės sistemų audito rezultatais, kad kontrolės išteklių būtų kuo geriau ir proporcingiau panaudoti bei būtų išvengta nepagrįsto darbo dubliavimosi.

2. Komisija ir audito institucijos reguliariai rengia posėdžius, kad pasikeistų nuomonėmis su valdymo ir kontrolės sistemų gerinimu susijusiais klausimais.

31 straipsnis

Komisijos atliekami patikrinimai ir auditas

1. Komisija remiasi turima informacija, įskaitant paskyrimo procedūrą, 44 straipsnyje nurodytą metinio likučio mokėjimo prašymą, metines įgyvendinimo ataskaitas ir nacionalinių bei Sąjungos įstaigų atliktą auditą, kad įvertintų, ar valstybės narės yra nustatiusios šį reglamentą atitinkančias valdymo ir kontrolės sistemas ir ar įgyvendinant nacionalines programas šios sistemos veikia veiksmingai.

2. Nedarant poveikio valstybių narių atliekamam auditui, Komisijos pareigūnai arba įgaliotieji Komisijos atstovai gali atlikti auditą arba patikrinimus vietoje, su sąlyga, kad kompetentingai nacionalinei institucijai apie tai pranešama bent prieš 12 darbo dienų, išskyrus skubius atvejus. Komisija laikosi proporcingumo principo atsižvelgdama į poreikį išvengti valstybių narių atliekamo audito ir patikrinimų nepagrįsto dubliavimosi, pavojaus Sąjungos biudžetui lygį ir poreikį kuo labiau sumažinti paramos gavėjams tenkančią administracinę naštą. Valstybės narės pareigūnai arba įgaliotieji atstovai gali dalyvauti tokiaudite arba patikrinimuose.
3. Atliekant auditą ar patikrinimus visų pirma gali būti:
 - a) tikrinama, ar nacionalinės programos ar jos dalies valdymo ir kontrolės sistemos veikia veiksmingai;
 - b) tikrinama, ar administracinė praktika atitinka Sąjungos taisykles;
 - c) tikrinama, ar yra reikiami patvirtinamieji dokumentai ir kokia jų sąsaja su veiksmais, remiamais pagal nacionalines programas;
 - d) tikrinamos sąlygos, kuriomis buvo vykdomi ir kontroliuojami veiksmai;
 - e) vertinamas veiksmų ir (arba) nacionalinės programos patikimas finansų valdymas.
4. Komisijos pareigūnai ar įgaliotieji Komisijos atstovai, tinkamai įgalioti atlikti auditą ar patikrinimus vietoje, gali susipažinti su visais reikiamais įrašais, dokumentais ir metaduomenimis, susijusiais su projektais ir technine pagalba arba valdymo ir kontrolės sistemomis, nepaisant to, kokioje laikmenoje jie saugomi. Komisijos prašymu valstybės narės pateikia Komisijai tokių įrašų, dokumentų ir metaduomenų kopijas. Šioje dalyje nurodyti įgaliojimai neturi poveikio nacionalinės teisės nuostatų, pagal kurias tam tikrus veiksmus atlieka tik specialiai pagal nacionalinės teisės aktus paskirti pareigūnai, taikymui. Komisijos pareigūnai ir įgaliotieji atstovai nedalyvauja, *inter alia*, gyvenamojoje vietoje atliekamuose apsilankymuose ar oficialiose asmenų apklausose pagal nacionalinės teisės aktus. Vis dėlto jie gali naudotis tokiu būdu gauta informacija, nedarant poveikio nacionalinių teismų kompetencijai ir visapusiškai gerbiant atitinkamų teisės subjektų pagrindines teises.
5. Komisijos prašymu ir atitinkamai valstybei narei sutikus papildomus veiksmų, kuriems taikomas šis reglamentas, patikrinimus arba tyrimus atlieka tos valstybės narės kompetentingos įstaigos. Tokiuose patikrinimuose gali dalyvauti Komisijos atstovai arba Komisijos įgalioti asmenys. Kad patikrinimai būtų atliekami geriau, atitinkamoms valstybėms narėms sutikus, tam tikriems patikrinimams ar tyrimams atlikti Komisija gali prašyti tų valstybių narių institucijų pagalbos.
6. Komisija gali reikalauti, kad valstybė narė imtųsi būtinų veiksmų, kad užtikrintų veiksmingą savo valdymo ir kontrolės sistemų veikimą arba išlaidų atitikimą taikomoms taisyklėms.

3 SKIRSNIS

Finansų valdymas

32 straipsnis

Biudžetiniai įsipareigojimai

1. Sąjungos biudžetiniai įsipareigojimai dėl kiekvienos nacionalinės programos 2014 m. sausio 1 d.–2020 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu vykdomi metinėmis išmokomis.
2. Komisijos sprendimas, kuriuo patvirtinama nacionalinė programa, yra finansavimo sprendimas, kaip apibrėžta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 84 straipsnyje, ir pranešus apie jį atitinkamai valstybei narei jis tampa teisiniu įsipareigojimu, kaip apibrėžta tame reglamente.
3. Komisijai patvirtinus nacionalinę programą, nustatomas pirmosios išmokos biudžetinis įsipareigojimas dėl nacionalinės programos.
4. Komisija vykdo biudžetinius įsipareigojimus dėl paskesnių išmokų iki kiekvienų metų gegužės 1 d., remdamasi šio straipsnio 2 dalyje nurodytu sprendimu, išskyrus tuos atvejus, kai taikomas Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 16 straipsnis.

33 straipsnis

Bendros mokėjimų taisyklės

1. Iš Sąjungos biudžeto nacionalinei programai skirtą įnašą Komisija moka pagal biudžeto asignavimus ir atsižvelgdama į turimą finansavimą. Kiekvienas mokėjimas priskiriamas atitinkamam seniausiam neįvykdytam biudžetiniam įsipareigojimui.
2. Mokėjimai vykdomi kaip pradinis išankstinis finansavimas, metinis išankstinis finansavimas, metinio likučio mokėjimai ir galutinio likučio mokėjimai.
3. Taikomas Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 90 straipsnis.

34 straipsnis

Pradinio išankstinio finansavimo ir metinio likučio sumavimas

1. Bendra pradinio išankstinio finansavimo mokėjimo ir metinio likučio mokėjimų suma neviršija 95 % atitinkamai nacionalinei programai iš Sąjungos biudžeto skirto įnašo.
2. Kai pasiekama 95 % riba, valstybės narės gali toliau teikti mokėjimo prašymus Komisijai.

35 straipsnis

Išankstinio finansavimo susitarimai

1. Komisijai priėmus sprendimą, kuriuo patvirtinama nacionalinė programa, Komisija per keturis mėnesius paskirtajai atsakingai institucijai sumoka pradinę išankstinio finansavimo sumą už visą programavimo laikotarpį. Ta išankstinio finansavimo suma sudaro 4 % viso atitinkamai nacionalinei programai iš Sąjungos biudžeto skirto įnašo. Ji gali būti padalinta į dvi išmokas atsižvelgiant į turimą biudžetą.
2. Metinė išankstinio finansavimo suma, sudaranti 3 % viso atitinkamai nacionalinei programai iš Sąjungos biudžeto skirto įnašo, išmokama prieš 2015 m. vasario 1 d. 2016–2022 m. periodo metais ta suma sudaro 5 % viso atitinkamai nacionalinei programai iš Sąjungos biudžeto skirto įnašo.
3. Jei nacionalinė programa patvirtinama 2015 m. arba vėliau, pradinio išankstinio finansavimo ir metinio išankstinio finansavimo sumos išmokamos ne vėliau, kaip per 60 dienų po nacionalinės programos patvirtinimo, atsižvelgiant į turimą biudžetą.
4. Jeigu keičiamas nacionalinei programai skirtas visas įnašas iš Sąjungos biudžeto, pradinė ir metinio išankstinio finansavimo sumos atitinkamai patikslinamos ir nurodomos finansavimo sprendime.
5. Išankstinis finansavimas naudojamas mokėjimams nacionalinę programą įgyvendinantiems paramos gavėjams, taip pat kompetentingoms valdžios institucijoms su technine pagalba susijusioms išlaidoms padengti. Tais tikslais jis nedelsiant suteikiamas atsakingai institucijai.

36 straipsnis

Išankstinio finansavimo patvirtinimas sąskaitose

1. Sumokėta pradinio išankstinio finansavimo suma Komisijos sąskaitose visiškai patvirtinama pagal 40 straipsnį ne vėliau kaip užbaigus nacionalinę programą.
2. Sumokėta metinio išankstinio finansavimo suma Komisijos sąskaitose patvirtinama pagal 39 straipsnį.
3. Jeigu per 36 mėnesius nuo dienos, kurią Komisija išmoka pirmąją pradinio išankstinio finansavimo išmoką, neatsiunčiamas mokėjimo prašymas pagal 44 straipsnį, visa išmokėta išankstinio finansavimo suma grąžinama Komisijai.
4. Pradinio išankstinio finansavimo sumos palūkanos priskiriamos atitinkamai nacionalinei programai ir išskaičiuojamos iš galutinio mokėjimo prašyme nurodytos viešųjų išlaidų sumos.

*37 straipsnis***Pajamų vidaus asignavimas**

1. Šios pajamos laikomos vidaus asignuotosiomis pajamomis, kaip apibrėžta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 21 straipsnyje:

- i) sumos, kurios pagal šio reglamento 45 ir 47 straipsnius mokamos į Sąjungos biudžetą, įskaitant palūkanas;
- ii) sumos, kurios, užbaigus programas pagal pirmesnę daugiametę finansinę programą, mokamos į Sąjungos biudžetą, įskaitant palūkanas.

2. 1 dalyje nurodytos sumos mokamos į Sąjungos biudžetą ir pakartotinio panaudojimo atveju naudojamos visų pirma išlaidoms pagal specialiuosius reglamentus finansuoti.

*38 straipsnis***Finansinių metų apibrėžtis**

Šio reglamento tikslais finansiniai metai, kaip nurodyta Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 59 straipsnyje, apima apmokėtas išlaidas ir gautas pajamas, įrašytas į atsakingos institucijos sąskaitas laikotarpiu, kuris prasideda N-1 metų spalio 16 d. ir baigiasi N metų spalio 15 d.

*39 straipsnis***Metinio likučio mokėjimas**

1. Komisija išmoka metinį likutį remdamasi galiojančiu finansiniu planu, nacionalinės programos atitinkamų finansinių metų metinėmis sąskaitomis ir atitinkamu sprendimu dėl sąskaitų patvirtinimo.
2. Metinėse sąskaitose nurodomi atsakingos institucijos finansiniais metais atlikti mokėjimai (įskaitant su technine pagalba susijusius mokėjimus), kurių atžvilgiu įvykdyti 27 straipsnyje nurodyti kontrolės reikalavimai.
3. Atsižvelgiant į turimą biudžetą metinis likutis išmokamas ne vėliau kaip per šešis mėnesius po to, kai Komisija 44 straipsnio 1 dalyje ir 54 straipsnyje nurodytą informaciją ir dokumentus pripažįsta priimtinais ir kai patvirtinama paskutinė metinė sąskaita.

*40 straipsnis***Programos užbaigimas**

1. Valstybės narės ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d. pateikia šiuos dokumentus:
 - a) informaciją, reikalingą paskutinei metinei sąskaitai, pagal 44 straipsnio 1 dalį;
 - b) galutinio likučio mokėjimo prašymą ir
 - c) galutinę nacionalinės programos įgyvendinimo atskaitą, kaip nurodyta 54 straipsnio 1 dalyje.
2. Į paskutinę metinę sąskaitą įtraukiami laikotarpiu nuo 2022 m. spalio 16 d. iki 2023 m. birželio 30 d. atsakingos institucijos atlikti mokėjimai.
3. Gavusi 1 dalyje išvardytus dokumentus, Komisija išmoka galutinį likutį, remdamasi galiojančiu finansiniu planu, paskutine metine sąskaita ir atitinkamu sprendimu dėl sąskaitų patvirtinimo.
4. Atsižvelgiant į turimą biudžetą galutinis likutis išmokamas ne vėliau kaip iki vėlesniojo iš šių terminų: per tris mėnesius nuo galutinių finansinių metų sąskaitų patvirtinimo dienos arba per vieną mėnesį nuo galutinės įgyvendinimo atskaitos patvirtinimo dienos. Nedarant poveikio 52 straipsniui, per šešis mėnesius Komisija panaikina įsipareigojimus, susijusius su po likučio išmokėjimo likusiomis įsipareigotomis sumomis.

41 straipsnis

Mokėjimo termino pertraukimas

1. Mokėjimo terminą, pradedamą skaičiuoti po mokėjimo prašymo pateikimo, ne ilgiau kaip šešioms mėnesiams gali pertraukti įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas, kaip apibrėžta Reglamente (ES, Euratomas) Nr. 966/2012, jeigu įvykdoma bent viena iš šių sąlygų:

- a) dėl nacionalinės arba Sąjungos audito įstaigos pateiktos informacijos aiškiai matyti, kad esama svarbių valdymo ir kontrolės sistemos veikimo trūkumų;
- b) įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas turi atlikti papildomus patikrinimus, gavęs informacijos apie tai, kad mokėjimo prašyme nurodytos išlaidos susijusios su pažeidimu, turinčiu rimtų finansinių pasekmių;
- c) nepateiktas vienas ar daugiau dokumentų, reikalaujamų pagal 44 straipsnio 1 dalį.

Valstybė narė gali sutikti pertraukimo laikotarpį pratęsti papildomais trimis mėnesiais.

2. Įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas pertraukimą taiko tik tai mokėjimo prašyme nurodytų išlaidų daliai, kuriai turėjo poveikio 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodyti veiksniai, išskyrus atvejus, kai tokios išlaidų dalies nustatyti neįmanoma. Įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas nedelsdamas raštu informuoja valstybę narę ir atsakingą instituciją apie pertraukimo priežastį ir prašo ištaisyti padėtį. Įgaliotasis leidimus suteikiantis pareigūnas pertraukimą atšaukia iš karto, kai įvykdomos reikiamos priemonės.

42 straipsnis

Mokėjimų sustabdymas

1. Komisija gali sustabdyti viso metinio likučio ar jo dalies mokėjimą, jeigu:

- a) esama didelių nacionalinės programos valdymo ir kontrolės sistemos veiksmingo veikimo trūkumų, kurie kelia pavojų nacionalinei programai skirtam Sąjungos įnašui ir dėl kurių nebuvo imtasi taisomųjų priemonių;
- b) metinėse sąskaitose nurodytos išlaidos yra susijusios su pažeidimu, kuris turi rimtų finansinių pasekmių ir nebuvo pašalintas, arba
- c) valstybė narė nesiėmė reikiamų veiksmų padėčiai, dėl kurios taikomas pertraukimas pagal 41 straipsnį, ištaisyti.

2. Komisija gali nuspręsti sustabdyti viso arba dalies metinio likučio mokėjimą po to, kai suteikia atitinkamai valstybei narei galimybę pateikti savo pastabas.

3. Komisija nutraukia viso metinio likučio arba jo dalies mokėjimo sustabdymą, jeigu atitinkama valstybė narė ėmėsi būtinų priemonių, kad sustabdymas būtų nutrauktas.

43 straipsnis

euro naudojimas

1. Valstybių narių pateiktose nacionalinėse programose, išlaidų sąmatose, išlaidų suvestinėse, mokėjimo prašymuose, metinėse sąskaitose pateiktos sumos ir metinėse bei galutinėje įgyvendinimo ataskaitose pateiktos išlaidos nurodomos eurai.

2. Valstybės narės, kurių valiuta nėra euro, nacionaline valiuta patirtas išlaidų sumas perskaičiuoja eurai. Tos sumos perskaičiuojamos eurai taikant Komisijos mėnesinį valiutos kursą, galiojantį tą mėnesį, kurį išlaidos buvo įtrauktos į atitinkamos nacionalinės programos atsakingos institucijos sąskaitas. Keitimo kursą Komisija kiekvieną mėnesį skelbia elektroniniu būdu.

3. Kai euro tampa valstybės narės valiuta, 2 dalyje nustatyta perskaičiavimo tvarka toliau taikoma visoms išlaidoms, į atsakingos institucijos sąskaitas įrašytoms iki fiksuoto nacionalinės valiutos ir euro perskaičiavimo kurso įsigaliojimo datos.

4 SKIRSNIS

Sąskaitų patvirtinimas ir finansinės pataisos

44 straipsnis

Metinio likučio mokėjimo prašymas

1. Kiekviena valstybė narė iki kitų metų, einančių po finansinių metų, vasario 15 d. pateikia Komisijai dokumentus ir informaciją, kurių reikalaujama pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 59 straipsnio 5 dalį. Pateikti dokumentai laikomi pateiktu metinio likučio mokėjimo prašymu. Atitinkamai valstybei narei pateikus pranešimą, vasario 15 d. terminą Komisija išimties tvarka gali pratęsti vėliausiai iki kovo 1 d. Valstybės narės gali atitinkamu lygiu skelbti tą informaciją.

2. Komisija gali paprašyti valstybės narės metinio sąskaitų patvirtinimo tikslais pateikti papildomos informacijos. Jeigu valstybė narė nepateikia prašomos informacijos iki Komisijos nustatyto jos pateikimo termino, Komisija gali priimti sprendimą dėl sąskaitų patvirtinimo remdamasi turima informacija.

3. Komisija įgyvendinimo aktais nustato pavyzdžius, pagal kuriuos rengiami 1 dalyje nurodyti dokumentai. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 59 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamąsios procedūros.

45 straipsnis

Metinis sąskaitų patvirtinimas

1. Iki kitų metų, einančių po finansinių metų, gegužės 31 d. Komisija priima sprendimą dėl kiekvienos nacionalinės programos metinių sąskaitų patvirtinimo. Sprendime dėl patvirtinimo atsižvelgiama į pateiktų metinių sąskaitų išsamumą, tikslumą ir teisingumą; šis sprendimas neturi poveikio vėlesnėms finansinėms pataisoms.

2. Komisija įgyvendinimo aktais nustato metinio sąskaitų patvirtinimo procedūros įgyvendinimo tvarką, susijusią su priemonėmis, kurių reikia imtis sprendimui priimti ir jam įgyvendinti, įskaitant susijusią su Komisijos ir valstybių narių keitimusi informacija ir terminais, kurių reikia laikytis. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 59 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

46 straipsnis

Valstybių narių atliekamos finansinės pataisos

Valstybės narės atlieka finansines pataisas, kurių reikia atsižvelgiant į vykdant nacionalines programas nustatytus pavienius ar sisteminius pažeidimus. Finansinėmis pataisomis atšaukiamas visas iš atitinkamo Sąjungos biudžeto skiriamas įnašas arba jo dalis. Valstybės narės atsižvelgia į pažeidimų pobūdį ir sunkumą, Sąjungos biudžeto finansinius nuostolius ir taiko proporcingą pataisą. Atšauktos ir susigrąžintos sumos bei jų palūkanos perskirstomos atitinkamai nacionalinei programai, išskyrus su Audito Rūmų ir Komisijos tarnybų, įskaitant OLAF, nustatytais pažeidimais susijusias sumas. Užbaigusi nacionalinę programą, atitinkama valstybė narė susigrąžintas sumas grąžina į Sąjungos biudžetą.

47 straipsnis

Komisijos atliekamas atitikties patvirtinimas ir finansinės pataisos

1. Komisija atlieka finansines pataisas, atšaukdama nacionalinei programai skirtą visą Sąjungos įnašą arba jo dalį ir susigrąžindama lėšas iš atitinkamos valstybės narės, kad iš Sąjungos lėšų nebūtų finansuojamos išlaidos, kuriomis pažeidžiama taikoma teisė, įskaitant atvejus, kai pažeidimai susiję su Komisijos arba Audito Rūmų nustatytais valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų trūkumais.

2. Pažeidus taikomą teisę finansinės pataisos atliekamos tik Komisijai deklaruotų išlaidų atžvilgiu ir tik tuo atveju, jeigu įvykdoma viena iš šių sąlygų:

- a) pažeidimas turėjo įtakos projekto pagal nacionalinę programą atrankai arba tais atvejais, kai dėl pažeidimo pobūdžio to poveikio neįmanoma nustatyti, yra didelė rizika, kad pažeidimas tokį poveikį turėjo;
- b) pažeidimas turėjo įtakos išlaidų sumai, pateiktai atlyginti iš Sąjungos biudžeto, arba tais atvejais, kai dėl pažeidimo pobūdžio neįmanoma nustatyti jo finansinio poveikio, tačiau yra didelė rizika, kad pažeidimas tokį poveikį turėjo.

3. Priimdama sprendimą dėl finansinės pataisos pagal 1 dalį Komisija laikosi proporcingumo principo atsižvelgdama į taikomos teisės pažeidimo pobūdį bei sunkumą ir jo finansines pasekmes Sąjungos biudžetui.

4. Prieš priimant sprendimą dėl atsisakymo finansuoti Komisijos išvados ir valstybės narės paaiškinimai teikiami raštu; po to abi šalys stengiasi susitarti dėl veiksmų, kurių reikia imtis.

5. Negalima atsisakyti finansuoti:

- a) išlaidų, kurias atsakinga institucija patyrė daugiau kaip prieš 36 mėnesius iki Komisijos raštiško pranešimo valstybei narei apie išvadas;
- b) daugiamečių veiksmų, vykdomų pagal nacionalines programas, išlaidų, jeigu galutinė paramos gavėjo pareiga įvykdyta daugiau kaip prieš 36 mėnesius iki Komisijos raštiško pranešimo valstybei narei apie išvadas;
- c) b punkte nepamintų pagal nacionalines programas vykdomų veiksmų išlaidų, kurioms padengti atsakinga institucija mokėjimą arba, atitinkamu atveju, galutinį mokėjimą atliko daugiau kaip prieš 36 mėnesius iki Komisijos raštiško pranešimo valstybei narei apie išvadas.

6. Komisija įgyvendinimo aktais nustato atitikties patvirtinimo procedūros tvarką, susijusią su priemonėmis, kurių reikia imtis sprendimui priimti ir jam įgyvendinti, įskaitant susijusią su Komisijos ir valstybių narių keitimusi informacija ir terminais, kurių privaloma laikytis. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 59 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

48 straipsnis

Valstybių narių pareigos

Komisija finansines pataisas atlieka nepažeisdama valstybės narės pareigos siekti susigrąžinti sumas pagal šio reglamento 21 straipsnio h punktą ir susigrąžinti valstybės pagalbą, kaip apibrėžta SESV 107 straipsnio 1 dalyje, ir pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999 ⁽¹⁾ 14 straipsnį.

49 straipsnis

Gražinimas

1. Visos Sąjungos biudžetui gražintinos sumos gražinamos iki pagal Reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 80 straipsnį parengtame vykdomajame rašte sumoms išieškoti nurodyto termino. Tas mokėjimo terminas yra paskutinė antro mėnesio po vykdomojo rašto išdavimo diena.

2. Uždelsus gražinti sumą nustatomi delspinigiai, kurie skaičiuojami nuo mokėjimo termino iki faktinio mokėjimo dienos. Tokių delspinigių dydis apskaičiuojamas prie Europos Centrinio Banko savo pagrindinėms refinansavimo operacijoms to mėnesio, kurį sueina mokėjimo terminas, pirmą darbo dieną taikomos normos pridėjus 1,5 procentinio punkto.

⁽¹⁾ 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 659/1999, nustatantis išsamias sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 108 straipsnio taikymo taisykles (OL L 83, 1999 3 27, p. 1).

5 SKIRSNIS

Įsipareigojimų panaikinimas

50 straipsnis

Principai

1. Nacionalinėms programoms taikoma įsipareigojimų panaikinimo procedūra, grindžiama principu, kad iki antrų metų, einančių po biudžetinio įsipareigojimo nustatymo, gruodžio 31 d. su įsipareigojimu susijusių sumų nepadengus 35 straipsnyje nurodyto pradinio ir metinio išankstinio finansavimo lėšomis ir jų nenurodžius pagal 44 straipsnį nustatytame mokėjimo prašyme, tos sumos yra panaikinamos. Įsipareigojimų panaikinimo tikslu Komisija sumą apskaičiuoja prie kiekvieno 2015–2020 m. biudžetinio įsipareigojimo pridėdama po vieną šeštąjį metinio biudžetinio įsipareigojimo, susijusio su 2014 m. visu metiniu įnašu.
2. Nukrypstant nuo 1 dalies, įsipareigojimo panaikinimo terminai netaikomi metiniam biudžetiniam įsipareigojimui, susijusiam su 2014 m. visu metiniu įnašu.
3. Nukrypstant nuo 1 dalies, jeigu pirmasis metinis biudžetinis įsipareigojimas yra susijęs su 2015 m. visu metiniu įnašu, įsipareigojimo panaikinimo terminai netaikomi metiniam biudžetiniam įsipareigojimui, susijusiam su 2015 m. visu metiniu įnašu. Tokiais atvejais Komisija sumą pagal 1 dalį apskaičiuoja prie kiekvieno 2016–2020 m. biudžetinio įsipareigojimo pridėdama po vieną penktąjį metinio biudžetinio įsipareigojimo, susijusio su 2015 m. visu metiniu įnašu.
4. Su paskutiniais laikotarpio metais susijęs įsipareigojimas panaikinamas laikantis programų užbaigimo taisyklių.
5. Visi įsipareigojimai, neįvykdyti paskutinę dieną, kurią išlaidos dar laikomos tinkamomis finansuoti, kaip nurodyta 17 straipsnio 3 dalyje, ir dėl kurių per šešis mėnesius nuo tos dienos atsakinga institucija nepateikė mokėjimo prašymo, automatiškai panaikinami.

51 straipsnis

Įsipareigojimų panaikinimo išimtys

1. Iš panaikinamų įsipareigojimų sumos atimamos sumos, kurių atsakinga institucija negalėjo deklaruoti Komisijai dėl šių priežasčių:
 - a) veiksmai sustabdyti dėl teismo proceso arba sustabdomąjį poveikį turinčio administracinio skundo, arba
 - b) dėl *force majeure* aplinkybių, kurios turi didelį poveikį visos nacionalinės programos ar jos dalies įgyvendinimui. *Force majeure* aplinkybės nurodančios atsakingos institucijos turi įrodyti tiesioginį *force majeure* aplinkybių poveikį visos nacionalinės programos arba jos dalies įgyvendinimui.

Atimti šias sumas galima prašyti vieną kartą, jei sustabdymas arba *force majeure* aplinkybės truko iki vienerių metų. Jei sustabdymas arba *force majeure* aplinkybės truko daugiau kaip vienerius metus atimti sumas galima prašyti kelis kartus pagal tai, kiek truko *force majeure* aplinkybės, arba pagal tai, kiek metų praėjo nuo teismo ar administracinio sprendimo sustabdyti veiksmo įgyvendinimą datos iki galutinio teismo ar administracinio sprendimo datos.

2. Valstybė narė ne vėliau kaip sausio 31 d. pateikia Komisijai 1 dalyje nurodytą informaciją apie išimtis dėl sumų, kurias reikėjo deklaruoti iki praėjusių metų pabaigos.

3. Apskaičiuojant automatiškai panaikinamų įsipareigojimų sumą neatsižvelgiama į biudžeto įsipareigojimų dalį, dėl kurios buvo pateiktas mokėjimo prašymas, bet Komisija su ja susijusį mokėjimą sumažino arba sustabdė N + 2 metų gruodžio 31 d.

52 straipsnis

Procedūra

1. Jei esama pavojaus, kad įsipareigojimai bus panaikinti pagal 50 straipsnį, Komisija kuo greičiau apie tai informuoja valstybes nares.

2. Komisija, remdamasi sausio 31 d. turima informacija, informuoja atsakingą instituciją apie tai, kokia išpareigojimų suma bus panaikinta pagal turimą informaciją.
3. Atitinkama valstybė narė per du mėnesius pritaria panaikintų išpareigojimų sumai arba pateikia savo pastabas.
4. Komisija ne vėliau kaip per devynis mėnesius po paskutinio termino, kuris nustatomas taikant 1–3 dalis, automatiškai panaikina išpareigojimus.
5. Automatiško išpareigojimų panaikinimo atveju atitinkamai nacionalinei programai skirtas tų metų įnašas iš Sąjungos biudžeto sumažinamas automatiškai panaikintų išpareigojimų suma. Jeigu valstybė narė nepateikia patikslinto finansinio plano, finansavimo plane numatytas Sąjungos įnašas sumažinamas *pro rata*.

V SKYRIUS

INFORMAVIMAS, KOMUNIKACIJA, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR ATASKAITŲ TEIKIMAS

53 straipsnis

Informavimas ir viešumas

1. Valstybės narės ir atsakingos institucijos atsako už:
 - a) interneto svetainę arba portalą, kur pateikiama informacija apie tos valstybės narės nacionalines programas ir prieigą prie jų;
 - b) potencialių paramos gavėjų informavimą apie finansavimo galimybes pagal nacionalinę programą;
 - c) Sąjungos piliečių informavimą apie specialiųjų reglamentų vaidmenį ir juos įgyvendinant pasiektus rezultatus vykdant informavimo ir komunikacijos apie nacionalinių programų rezultatus bei poveikį veiksmus.
2. Valstybės narės užtikrina skaidrų nacionalinių programų įgyvendinimą ir sudaro bei pildo pagal kiekvieną nacionalinę programą remiamų veiksmų sąrašą, kuris pateikiamas interneto svetainėje arba portale. Veiksmų sąrašė pateikiama atnaujinta informacija apie galutinius paramos gavėjus, projektų pavadinimus ir jiems skirtas Sąjungos finansavimo sumas.
3. Informacija paprastai skelbiama viešai, išskyrus atvejus, kai prieiga prie jos ribojama dėl konfidencialaus jos pobūdžio, visų pirma kai ji susijusi su saugumu, viešąja tvarka, nusikalstamų veikų tyrimu ir asmens duomenų apsauga.
4. Komisijai suteikiami įgaliojimai laikantis 58 straipsnio priimti deleguotuosius aktus, kuriais nustatomos taisyklės, susijusios su visuomenei skirtomis informavimo bei viešinimo priemonėmis ir paramos gavėjams skirtomis informavimo priemonėmis.
5. Komisija priima įgyvendinimo aktais apibrėžia informavimo ir viešinimo priemonių technines charakteristikas. Tuos įgyvendinimo aktus Komisija priima laikydamasi 59 straipsnio 3 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

54 straipsnis

Įgyvendinimo ataskaitos

1. Ne vėliau kaip 2016 m. kovo 31 d. ir ne vėliau kaip kiekvienų paskesnių metų (įskaitant 2022 m.) kovo 31 d. atsakinga institucija pateikia Komisijai kiekvienos nacionalinės programos įgyvendinimo ankstesniais finansiniais metais metinę ataskaitą ir gali tą informaciją tinkamu lygmeniu paskelbti. 2016 m. teikiama ataskaita apima 2014 ir 2015 finansinius metus. Valstybė narė galutinę nacionalinių programų įgyvendinimo ataskaitą pateikia iki 2023 m. gruodžio 31 d.
2. Metinėse įgyvendinimo ataskaitose pateikiama informacija apie:
 - a) nacionalinės programos įgyvendinimą nurodant finansinius duomenis ir rodiklius;
 - b) visus reikšmingus klausimus, kurie turi poveikį nacionalinės programos įgyvendinimo rezultatams.

3. Atsižvelgiant į laikotarpio vidurio peržiūrą, kaip nurodyta 15 straipsnyje, 2017 m. teikiamoje metinėje įgyvendinimo ataskaitoje pateikiama ir įvertinama:

- a) 2 dalyje nurodyta informacija;
- b) pažanga siekiant nacionalinėse programose nustatytų tikslų, prie kurių prisidedama įnašu iš Sąjungos biudžeto;
- c) atitinkamų partnerių dalyvavimas, kaip nurodyta 12 straipsnyje.

4. 2020 m. teikiamoje metinėje įgyvendinimo ataskaitoje ir galutinėje įgyvendinimo ataskaitoje be 2 dalyje nurodytos informacijos ir vertinimo pateikiama informacija apie pažangą siekiant nacionalinės programos tikslų ir pažangos vertinimas, atsižvelgiant į 13 straipsnio 1 dalyje nurodyto politinio dialogo rezultatus.

5. 1–4 dalyse nurodytos metinės įgyvendinimo ataskaitos laikomos priimtiniomis, jeigu jose pateikiama visa tose dalyse nurodyta informacija. Komisija per 15 darbo dienų nuo metinės įgyvendinimo ataskaitos gavimo atitinkamai valstybei narei praneša, jei ataskaita nepriimtina, o jei to nepadaro, ataskaita laikoma priimtina.

6. Komisija savo pastabas dėl metinės įgyvendinimo ataskaitos atitinkamai valstybei narei pateikia per du mėnesius nuo metinės įgyvendinimo ataskaitos gavimo dienos. Jei Komisija per šį terminą pastabų nepateikia, ataskaitos laikomos priimtiniomis.

7. Komisija gali pateikti pastabas dėl atsakingos institucijos metinėje įgyvendinimo ataskaitoje nurodytų klausimų, turinčių poveikį nacionalinės programos įgyvendinimui. Jei tokios pastabos pateikiamos, atsakinga institucija pateikia visą su tomis pastabomis susijusią informaciją ir atitinkamais atvejais informuoja Komisiją apie tai, kokių priemonių imtasi. Komisija informuojama ne vėliau kaip per tris mėnesius po tokių pastabų pateikimo.

8. Komisija įgyvendinimo aktais patvirtina pavyzdžius, pagal kuriuos rengiamos metinės ir galutinės įgyvendinimo ataskaitos. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 59 straipsnio 2 dalyje nurodytos patariamiosios procedūros.

55 straipsnis

Bendra stebėsenos ir vertinimo sistema

1. Komisija, prireikus bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, nuolatos stebi, kaip įgyvendinamas šis reglamentas ir specialieji reglamentai.

2. Komisija partnerystės su valstybėmis narėmis pagrindu pagal 57 straipsnį vertina, kaip įgyvendinami specialieji reglamentai.

3. Nustatoma bendra stebėsenos ir vertinimo sistema, siekiant įvertinti veiksmų reikalingumą, veiksmingumą, efektyvumą, pridėtinę vertę ir tvarumą, supaprastinti administracines procedūras ir sumažinti administracinę našą, atsižvelgiant į šio reglamento ir specialiųjų reglamentų tikslus, ir nustatyti šio reglamento bei specialiųjų reglamentų, kuriais prisidedama prie laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kūrimo, taikymo rezultatus.

4. Komisijai suteikiami įgaliojimai laikantis 58 straipsnio priimti deleguotuosius aktus, kuriais toliau plėtojama bendra stebėsenos ir vertinimo sistema.

5. Valstybės narės pateikia Komisijai informaciją, būtiną šio reglamento ir specialiųjų reglamentų įgyvendinimui stebėti ir vertinti.

6. Komisija taip pat nagrinėja, kaip pagal specialiuosius reglamentus vykdomi veiksmai papildo kitų atitinkamų Sąjungos politikos sričių, priemonių ir iniciatyvų veiksmus.

7. Komisija ypatingą dėmesį skiria su trečiosiomis šalimis susijusių veiksmų ir programų, vykdomų pagal 8 straipsnį, stebėsenai ir vertinimui.

56 straipsnis

Valstybių narių atliekamas nacionalinių programų vertinimas

1. Valstybės narės atlieka 57 straipsnio 1 dalyje nurodytus vertinimus. Vertinimu, kuris turi būti atliekamas 2017 m., prisidedama gerinant nacionalinių programų rengimo kokybę ir įgyvendinimą remiantis bendra stebėsenos ir vertinimo sistema.

2. Valstybės narės užtikrina, kad būtų taikoma 1 dalyje nurodytiems vertinimams reikalingų duomenų, įskaitant duomenis, susijusius su bendros stebėsenos ir vertinimo sistemos rodikliais, rengimo ir rinkimo tvarka.

3. 57 straipsnio 1 dalyje nurodytus vertinimus atlieka nuo atsakingų institucijų, audito institucijų ir įgaliotųjų institucijų funkcinio požiūriu nepriklausomi ekspertai. Tie ekspertai gali būti susiję su savarankiška valstybės institucija, atsakinga už administravimo stebėseną, vertinimą ir auditą. Komisija pateikia gaires, kaip atlikti vertinimus.

4. 57 straipsnio 1 dalyje nurodyti vertinimai visa apimtimi skelbiami viešai, išskyrus atvejus, kai prieiga prie informacijos ribojama dėl konfidencialaus jos pobūdžio, visų pirma kai ji susijusi su saugumu, viešąja tvarka, nusikalstamų veikų tyrimu ir asmens duomenų apsauga.

57 straipsnis

Valstybių narių ir Komisijos teikiamos vertinimo ataskaitos

1. Pagal bendrą stebėsenos ir vertinimo sistemą valstybės narės Komisijai pateikia:

a) iki 2017 m. gruodžio 31 d. – tarpinio vertinimo ataskaitą dėl veiksmų pagal nacionalines programas įgyvendinimo ir pažangos siekiant nacionalinių programų tikslų;

b) iki 2023 m. gruodžio 31 d. – *ex post* vertinimo ataskaitą dėl veiksmų pagal nacionalines programas poveikio.

2. Remdamasi 1 dalyje nurodytomis ataskaitomis, Komisija Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui bei Regionų komitetui pateikia:

a) iki 2018 m. birželio 30 d. – tarpinę vertinimo ataskaitą dėl šio reglamento ir specialiųjų reglamentų įgyvendinimo Sąjungos lygiu. Į tą tarpinę vertinimo ataskaitą taip pat įtraukiamas laikotarpio vidurio peržiūros, atliktos pagal šį reglamentą ir specialiuosius reglamentus, įvertinimas;

b) iki 2024 m. birželio 30 d., užbaigus nacionalines programas – *ex post* vertinimo ataskaitą dėl šio reglamento ir specialiųjų reglamentų poveikio.

3. Komisijos *ex post* vertinime taip pat nagrinėjamas specialiųjų reglamentų poveikis laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės plėtojimui, atsižvelgiant į tai, kaip specialiaisiais reglamentais prisidedama siekiant šių tikslų:

a) plėtoti bendrą sienų apsaugos kultūrą, teisėsaugos bendradarbiavimą ir krizių valdymą;

b) veiksmingai valdyti migracijos į Sąjungą srautus;

c) tobulinti bendrą Europos prieglobsčio sistemą;

- d) užtikrinti teisingas ir vienodas sąlygas trečiųjų šalių piliečiams;
- e) užtikrinti valstybių narių solidarumą ir bendradarbiavimą sprendžiant migracijos ir vidaus saugumo klausimus;
- f) nustatyti bendrą Sąjungos požiūrį į migraciją ir saugumą, susijusį su trečiosiomis šalimis.

4. Visos vertinimo ataskaitos pagal šį straipsnį skelbiamos visa apimtimi, išskyrus atvejus, kai prieiga prie informacijos ribojama dėl konfidencialaus jos pobūdžio, visų pirma kai ji susijusi su saugumu, viešąja tvarka, nusikalstamų veikų tyrimu ir asmens duomenų apsauga.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

58 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 5 straipsnio 5 dalyje, 26 straipsnio 4 dalyje, 29 straipsnio 1 dalyje, 53 straipsnio 4 dalyje ir 55 straipsnio 4 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami septynerių metų laikotarpiui nuo 2014 m. gegužės 21 d. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki septynerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Įgaliojimai savaime pratęsimi trejų metų laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trimis mėnesiams iki septynerių metų laikotarpio pabaigos.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 5 straipsnio 5 dalyje, 26 straipsnio 4 dalyje, 29 straipsnio 1 dalyje, 53 straipsnio 4 dalyje ir 55 straipsnio 4 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų įgaliojimui.
4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
5. Pagal 5 straipsnio 5 dalį, 26 straipsnio 4 dalį, 29 straipsnio 1 dalį, 53 straipsnio 4 dalį ir 55 straipsnio 4 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

59 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo ir Vidaus saugumo fondo komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.
3. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

Jei Komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima, išskyrus šio reglamento 14 straipsnio 4 dalį, 24 straipsnio 5 dalį, 45 straipsnio 2 dalį, 47 straipsnio 6 dalį ir 53 straipsnio 5 dalį.

60 straipsnis

Peržiūra

Europos Parlamentas ir Taryba, remdamiesi Komisijos pasiūlymu, nė vėliau kaip 2020 m. birželio 30 d. peržiūri šį reglamentą.

61 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Jis taikomas nuo 2014 m. sausio 1 d.

Šis reglamentas pagal Sutartis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2014 m. balandžio 16 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

M. SCHULZ

Tarybos vardu

Pirmininkas

D. KOURKOULAS
